

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. Заснований у 2005 р. Видається щомісяця. Відповідальний редактор Л. Чуприна, канд. наук із соц. комунікацій. Упорядник О. Натаров. Адреса редакції: НБУВ, Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03. E-mail: siaz2014@ukr.net, <http://nbuviar.gov.ua/>. Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 1390 від 11.06.2003 р.

Шляхи розвитку української науки

Інформаційно-аналітичний бюлетень
Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

№ 8 (157) вересень 2019

У номері:

- *Від «Горизонту 2020» до «Горизонту Європа»*
- *Збільшення розміру стипендій НАН України для молодих вчених*
- *Стан та перспективи розвитку наукової освіти в Україні*
- *Завдання й виклики цифрової епохи*
- *Наукометрія та управління науковою діяльністю*

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2019

Київ 2019

ЗМІСТ

Наукові здобутки як фундамент програми урядових звершень.....	3
Міжнародне співробітництво	3
Наука – виробництву	5
Наукові конференції, наради та інші організаційні заходи.....	6
Наукова діяльність у ЗВО	15
Національна академія наук України: віхи історії і сьогодення.....	17
Перспективні напрями наукових досліджень	18
Проблеми стратегії розвитку України	21
Наука і влада.....	23
Суспільні виклики і потреби.....	27
Українська наука і проблеми формування інформаційного суспільства ...	27
Міжнародний досвід.....	29
Формування та впровадження інноваційної моделі економіки	30
Міжнародний досвід.....	32
Проблеми енергозбереження	33
Міжнародний досвід.....	34
Зарубіжний досвід організації наукової діяльності.....	35
Нові надходження до Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	37
ДОДАТКИ.....	40

Орфографія та стилістика матеріалів – авторські

Наукові здобутки як фундамент програми урядових звершень

Міжнародне співробітництво

01.10.2019

**Президент НАН України академік Борис Патон отримав нагороду
Посольства КНР в Україні**

30 вересня 2019 р., напередодні 70-ї річниці від дня заснування Китайської Народної Республіки, в Інституті електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України відбулася зустріч Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона з Надзвичайним та Повноважним Послом Китайської Народної Республіки в Україні паном Ду Веєм. Під час зустрічі академік Б. Патон передав щирі вітання всім китайським вченим і спеціалістам, які разом з українськими науковцями працюють над отриманням вагомих результатів за багатьма актуальними напрямками науки і техніки, а також над розв'язанням найскладніших проблем та викликів сьогодення. Водночас, він наголосив на тому, що науково-технічна співпраця з КНР була й залишається пріоритетним напрямом міжнародної діяльності НАН України.

[Докладніше див. додаток 8](#)

03.09.2019

**Стажування у вишах Канади та робота над спільними
дослідницькими проектами – МОН та Mitacs підписали Угоду про
співпрацю**

Впродовж наступних трьох років українські студенти та вчені зможуть працювати над дослідницькими проектами у вишах Канади. Вони також за можливості відвідуватимуть воркшопи та семінари провідних іноземних експертів. Це передбачено Угодою Міністерства освіти і науки з канадською організацією Mitacs. Документ днями набрав чинності. Угода дає змогу українським дослідникам брати участь у двох міжнародних програмах, якими опікується Mitacs ([Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України](#)).

<...> Співпраця МОН та Mitacs триватиме до грудня 2022 р. Далі партнери зможуть продовжити її ще на 3 роки.

20.09.2019

**Конкурс проектів цільової програми наукових досліджень НАН
України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого**

розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA) на 2020 р.

Наукова Рада Цільової програми наукових досліджень НАН України «Аерокосмічні спостереження довкілля в інтересах сталого розвитку та безпеки як національний сегмент проекту Горизонт-2020 ERA-PLANET» (ERA-PLANET/UA) оголошує конкурс проектів з виконання завдань 3-го етапу Програми на 2018–2020 рр. у 2020 р. ([Національна академія наук України](#)).

Термін подання запитів – з 20 вересня по 20 жовтня 2019 р. Більш детальна інформація в документах, що додаються.

Конкурс проводиться згідно з положенням ([«Konkurs-rules-ERA-PLANET-UA_3et.»](#)), умовами та завданнями конкурсу ([«Konkurs-ERA-PLANET-UA_3et.»](#)), [«List of tasks-ERA-PLANET-UA_3et.»](#), [«List of tasks-ERA-PLANET en 3et»](#)), Концепції програми, що затверджена Постановою Президії НАН України від 25.10.2017 № 268, та Постанови Президії НАН України від 19.12.2018 № 340. Запит заповнюється в системі РІТ НОД, надсилається в електронному вигляді на адресу kolos.ludmyla@gmail.com (в темі листа потрібно вказати «конкурс Програми ERA-PLANET/UA, 3-й етап») та в паперовому вигляді на адресу: 03187 МСП Київ 187, Україна, проспект Академіка Глушкова 40, корп. 4/1, Інститут космічних досліджень НАН України та ДКА України, вченому секретарю наукової ради Програми ERA-PLANET/UA.

18.09.2019

Зустріч із професором Лам Кін Йонгом (Республіка Сінгапур)

Національну академію наук України відвідав віцепрезидент Наньянського технологічного університету (Республіка Сінгапур) професор Лам Кін Йонг (Lam Khin Yong). З українського боку участь у зустрічі з професором взяли віцепрезидент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академік Сергій Пирожков, президент Національного центру «Мала академія наук України» академік Станіслав Довгий, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Сінгапур пан Дмитро Сенік і начальник Відділу міжнародних зв'язків НАН України кандидат історичних наук Анатолій Мирончук.

[Докладніше див. додаток 1](#)

Наука – виробництву

09.10.2019

Новітні процеси МГД-плазмової обробки рідких алюмінієвих сплавів

Делегація Президії НАН України на чолі з першим віце-президентом НАН України, головою Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академіком НАН України А. Наумовцем відвідала Фізико-технологічний інститут металів та сплавів (ФТМІС) НАН України. Метою відвідання було ознайомлення з ходом виконання цільового науково-технічного проекту НАН України «Проривні мгд-плазмові технології одержання нового покоління литих конструкційних та композиційних матеріалів для високотехнологічних галузей техніки».

[Докладніше див. додаток 16](#)

23.09.2019

Бюро Президії НААН: «Молекулярно-біологічні властивості вірусів агроценозів і лісових екосистем: біобезпека, розробка сучасних методів діагностики та профілактики»

Учасники засідання взяли участь у розгляді актуального і важливого питання аграрної науки і виробництва, а саме: загрози розповсюдження хвороб рослин вірусної природи, що призводить як до зменшення біорізноманіття в цілому, так і до втрат у сільському господарстві

[Докладніше див. додаток 6](#)

Русанов А., член-кореспондент НАН України, директор Інституту проблем машинобудування ім. А. М. Підгорного НАН України

Науково-технічні розробки Інституту проблем машинобудування ім. А. М. Підгорного НАН України в галузі сучасної енергетики та високотехнологічного машинобудування // Вісник НАН України. – 2019. – № 9. – С. 43–49.

У доповіді розглянуто основні результати досліджень, виконаних в Інституті проблем машинобудування ім. А. М. Підгорного НАН України, які свідчать про високу ефективність і перспективність використання розроблених методів розрахунку й реалізації запропонованих технічних рішень для створення сучасних турбомашин та іншого машинобудівного обладнання нового покоління.

[Завантажити](#)

Наукові конференції, наради та інші організаційні заходи

02.10.2019

Стартував відбір полярників у 25-у експедицію – потрібні науковці та технічний персонал для роботи на станції «Академік Вернадський» у 2020-2021 роках

1 жовтня 2019 р. Національний антарктичний науковий центр МОН України оголосив конкурс із відбору команди полярників у 25-у Українську антарктичну експедицію (УАЕ) на 2020-2021 роки. Документи приймають упродовж місяця – до 1 листопада ([Національна академія наук України](#)).

[Оголошення про конкурс з відбору полярників](#)

09.10.2019

Збільшення розміру стипендій НАН України для молодих вчених

25 вересня 2019 р. було ухвалено постанову Президії НАН України № 232 «Про збільшення розміру стипендій НАН України для молодих вчених» ([Національна академія наук України](#)).

З 1 січня 2020 р. розмір щомісячних стипендій НАН України для молодих вчених встановлюється у розмірі 1,8 прожиткового мінімуму для працездатних осіб кожна.

[Постанова Президії НАН України №232 «Про збільшення розміру стипендій НАН України для молодих вчених»](#)

10.10.2019

Завдання й виклики цифрової епохи

У Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулась Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху». Організаторами цьогорічної Міжнародної наукової конференції традиційно є Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук.

[Докладніше див. додаток 19](#)

01.10.2019

Асламова Л.

«Медична фізика – сучасний стан, проблеми, шляхи розвитку. Новітні технології»

Під такою назвою 26-27 вересня 2019 р. у КНУ імені Тараса Шевченка за ініціативи навчально-наукового центру радіаційної безпеки університету відбулася VIII міжнародна конференція. У її роботі взяли участь фахівці провідних навчальних закладів, медичних, наукових та регулюючих установ, представники урядових структур України ([Київський національний університет імені Тараса Шевченка](#)).

Засідання круглого столу «Перспективи впровадження інновацій у атомній енергетиці України»

28 вересня в Інституті газу Національної академії наук України був проведений круглий стіл на тему: «Перспективи впровадження інновацій у атомній енергетиці України». У заході взяли участь представники Інституту газу НАНУ, Українського ядерного товариства (далі УкрЯТ), Інституту проблем безпеки АЕС НАНУ, ДП НАЕК «Енергоатом», Інституту ядерних досліджень НАНУ, Національного науково-технічного центру «Харківський фізико-технічний інститут», Національного технічного університету України «КПІ» ім. І. Сікорського, Інституту проблем математичних машин та систем НАНУ, Comnodum engineering Ltd ([Інститут Газу НАН України](#)).

Головними організаторами круглого столу виступили Рада молодих вчених (далі РМВ) при Відділенні фізико-технічних проблем енергетики НАНУ та молодіжна секція УкрЯТ. Співорганізаторами заходу виступили: РМВ Інституту газу НАНУ, РМВ Інституту проблем безпеки АЕС НАНУ та РМВ Інституту ядерних досліджень НАНУ.

Засідання круглого столу проходило у форматі двох частин: науково-технічних доповідей та експертної дискусії.

04.10.2019

Міжнародний науковий симпозіум «Питання оптимізації обчислень (ПОО-XLVI)»

З 24 по 27 вересня 2019 р. в Інституті кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України пройшов Міжнародний науковий симпозіум «Питання оптимізації обчислень (ПОО-XLVI)», присвячений 50-річчю від дня проведення I симпозіуму та літньої математичної школи з питань точності та ефективності обчислювальних алгоритмів 1969 р.

[Докладніше див. додаток 14](#)

Співробітники Центру дослідження соціальних комунікацій взяли участь у роботі Міжнародної конференції «Уроки з досвіду країн ЄС для України»

26 вересня 2019 р. завідувач відділу політологічного аналізу СІАЗ Закіров М. Б. і старший науковий співробітник відділу обслуговування інформаційними ресурсами НЮБ Закірова С. Г. взяли участь у роботі Міжнародної конференції «Уроки з досвіду країн ЄС для України». Організаторами заходу виступили Фондація DEJURE, StateWatch, Центр політико-правових реформ, Експертний центр з прав людини, Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Робота конференція відбувалася у рамках трьох панелей: «Антикорупційна реформа»; «Судова реформа»; «Економічний розвиток» ([Центр дослідження соціальних комунікацій](#)).

Співробітники Центру дослідження соціальних комунікацій взяли участь у роботі Міжнародної конференції «Уроки з досвіду країн ЄС для України» Під час якісної дискусії у невимушеній атмосфері було презентовано дослідження:

1. Як врятувати антикорупційну реформу в Україні (базуючись на досвіді Румунії)
2. Інструменти зміцнення довіри до суду в Україні (досвід Нідерландів)
3. Як малим та середнім підприємствам України стати національними та глобальними чемпіонами?

24.09.2019

Проблеми внутрішньо переміщених осіб у центрі уваги науковців

23 вересня 2019 р. в Інституті демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України за сприянням Centre for Population Change, University of Southampton відбувся міжнародний семінар за темою «Здоров'я та благополуччя внутрішньо переміщених осіб в Україні» ([Інститут економіко-правових досліджень НАН України](#)).

Участь у роботі семінару взяли науковці НАН України, представники ЮНІСЕФ в Україні, Міністерства соціальної політики України, Міжнародної організації з міграції, Національного університету «Києво-Могилянська академія», Київського національного університету імені Тараса Шевченка, представники Centre for Population Change, University of Southampton, вчені Аризонського університету (США).

[Завантажити програму заходу](#)

24.09.2019

У МОН відбулась конференція щодо розвитку технологій в епоху цифровізації

19-20 вересня 2019 р. УкрІНТЕІ за фінансової та організаційної підтримки МОН провів XVIII Міжнародну науково-практичну конференцію «Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології» ([Український інститут науково-технічної експертизи та інформації](#)).

На конференції обговорювались актуальні питання формування цифрової економіки, розвитку цифрових сервісів та технологій, нові можливості освіти і науки у цифровому середовищі.

Панельні дискусії зібрали фахівців центральних органів виконавчої влади, науковців, освітян, представників бізнесу та громадянського суспільства.

Більш детальна інформація: <https://bit.ly/2mlz5n6>

19.09.2019

У КНУ відбулася цьогорічна Міжнародна конференція «Біоресурси і віруси»

Актуальні проблеми медичної, ветеринарної та рослинної вірусології, екології вірусів, еволюції та біобезпеки були розглянуті на IX Міжнародній конференції «Біоресурси і віруси», що тривала з 9 по 11 вересня 2019 р. в ННЦ «Інститут біології та медицини» КНУ ([Київський національний університет імені Тараса Шевченка](#)).

Цього року конференція була присвячена пам'яті Валерія Поліщука – видатного українського вірусолога, професора, доктора біологічних наук, який завідував кафедрою вірусології ННЦ «Інститут біології та медицини» з 2003 по 2017 рр., надихаючи студентів, молодих науковців та своїх співробітників на нові звершення як в освітній, так і в науковій діяльності.

24.09.2019

Цикл лекцій «Neuroscience» (АНОНС)

Починаючи з 3 жовтня 2019 р. по 19 березня 2020 р. щочетверга о 18:30 в Інституті фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України (вул. Богомольця, 4, ауд. 212) проходять відкриті лекції про нейронауку. Серед лекторів – науковці НАН України. Вхід вільний ([Національна академія наук України](#)).

Розклад лекцій та докладніша інформація – за посиланням:

<https://www.facebook.com/events/561836307888643>

17.09.2019

Відбулася міжнародна школа-семинар для молодих вчених «Функціональні матеріали для технічних та біомедичних застосувань», організована Інститутом сцинтиляційних матеріалів НАН України

9–12 вересня 2019 р. в Національному природному парку «Гомільшанські ліси» у с. Коропове (Харківська область) відбулася міжнародна школа-семинар для молодих вчених «Функціональні матеріали для технічних та біомедичних застосувань», яка є продовженням відомої школи-семинару «Сцинтиляційні процеси та матеріали для реєстрації іонізуючого випромінювання» ([Національна академія наук України](#)).

Організатор заходу – Інститут сцинтиляційних матеріалів (ІСМА) НАН України. У роботі школи-семинару взяли участь 46 вітчизняних і закордонних учених. Своім науковим досвідом ділилися не тільки досвідчені запрошені лектори, а й молоді талановиті науковці, співробітники ІСМА НАН України. Під час заходу було заслухано усні доповіді молодих учених, присвячені технологіям отримання функціональних матеріалів, фізичним властивостям та застосуванням функціональних матеріалів, нанотехнологіям і наноматеріалам, люмінесцентним технологіям у біології та медицині, які викликали жваве обговорення й цікаву дискусію.

13.09.2019

Десята ювілейна міжнародна науково-практична конференція: «Поєднання науки, освіти, практичного виробництва і справедливого продажу якісної органічної продукції»

12 вересня 2019 р. в Національному науковому центрі «Інститут землеробства НААН» відбулася Десята ювілейна міжнародна науково-практична конференція: «Поєднання науки, освіти, практичного виробництва і справедливого продажу якісної органічної продукції», організаторами якої виступили ННЦ «Інститут землеробства НААН», Міжнародна громадська організація «Асоціація учасників біовиробництва «БІОЛан Україна» та Іллінецький державний аграрний коледж ([Національна академія аграрних наук України](#)).

У роботі конференції взяли участь представники міністерств та відомств, понад 120 учасників – співробітники навчальних закладів, науково-дослідних установ, виробники органічної продукції, представники фірм та спеціалісти агроформувань. Впродовж конференції розглянуто актуальні питання сучасного органічного виробництва сільськогосподарської продукції. В рамках конференції були представлені експозиції інноваційних розробок ННЦ «Інститут землеробства НААН», ННЦ «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства», Інституту агроєкології і природокористування НААН, Інституту картоплярства НААН, Інженерно-технологічного інституту «Біотехніка» НААН, Інституту

сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН, Інституту захисту рослин НААН.

11.09.2019

Проведено Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію: «Актуальні питання сільськогосподарської мікробіології»

В Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН проведено Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію: «Актуальні питання сільськогосподарської мікробіології» ([Національна академія аграрних наук України](#)).

Сьогодні метою досліджень у галузі сільськогосподарської мікробіології є теоретичне обґрунтування шляхів оптимізації мікробіологічних процесів, направлених на формування родючості ґрунтів; забезпечення повноцінного продукційного процесу культурних рослин та сільськогосподарських тварин; створення технологій ефективного застосування мікроорганізмів у ресурсо- і енергоощадному аграрному виробництві. Саме над вирішенням цих завдань працюють українські вчені-мікробіологи, які взяли участь у конференції.

Доповіді розміщено на сайті конференції (<https://smic.org.ua>). Учасники мали змогу прийняти участь у дискусії та обговоренні матеріалів.

В конференції взяли участь вчені наукових установ Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України, закладів вищої освіти.

29.09.2019

Антарктида, хімічні дослідження та рідкісні комахи: у Києві відбувся Науковий пікнік

У столичному парку імені Тараса Шевченка відбувся захід популяризації науки – Науковий пікнік ([Прямий](#)).

На заході було представлено близько 30 локацій, а також лекційні зони. Це вже шостий Науковий пікнік в Україні. Вперше на Науковому пікніку про українські дослідження Антарктиди розповіли представники Національного антарктичного наукового центру.

Читайте також:

[Facebook-сторінка заходу і розклад подій](#)

[Учені НАНЦ взяли участь у науковому пікніку в Києві](#)

[Кто в столице развивает науку](#)

04.10.2019

X ювілейна міжнародна наукова конференція «Функціональна база наноелектроніки»

З 16 по 21 вересня 2019 р. в м. Одеса на базі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова відбулася X ювілейна міжнародна наукова конференція «Функціональна база наноелектроніки». Організатором конференції виступив Інститут сцинтиляційних матеріалів НАН України разом з партнерами з інших академічних інститутів і провідних університетів України ([Національна академія наук України](#)).

Серед авторів більше 40 доповідей, представлених у матеріалах конференції, – представники п'яти країн, включаючи Німеччину, Китай і Канаду, а також десяти провідних університетів України та семи інститутів НАН України. Тематична спрямованість конференції відповідала найсучаснішим напрямкам досліджень в області нанотехнологій і використання наночасток і наноструктур в різних областях, що мають практичну спрямованість. Крім уже традиційних застосувань в розвитку теорії і практики сучасного виробництва елементної бази і нанотехнологій, велику увагу було також приділено їхньому застосуванню і в інших суміжних областях.

02.10.2019

Тренінг «Інструменти та практика менеджменту проєктів»

18-20 вересня 2019 р. на базі Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» (ННЦ ХФТІ) відбувся тренінг «Інструменти та практика менеджменту проєктів». Захід пройшов за підтримки [Національного контактного пункту \(НКП\) Євратом в Україні \(Національна академія наук України\)](#).

Тренінг є запланованим заходом CSA проєкту UAinEuratom (GA#822257), що фінансується Європейською комісією за Програмою Євратом (HORIZON 2020), та одним із циклу тренінгів «На шляху до вдосконалення проєктних пропозицій та управління проєктами за Програмою HORIZON2020». Загальна мета циклу тренінгів – підвищення знань і навичок науковців із планування й управління проєктами, зокрема, проєктами рамкових програм Європейської Комісії HORIZON 2020, HORIZON EUROPE. Аудиторія тренінгу – українські організації, задіяні у вітчизняній атомній галузі, які є фактичними або потенційними учасниками проєктів Програми Євратом, HORIZON 2020, HORIZON EUROPE.

Більше інформації – на сайті НКП Євратом в Україні: <https://uaineuratom.kipt.kharkov.ua/new/2019/training-18-20.09.19.html> .

07.10.2019

Результати проведення 10-ї Міжнародної наукової конференції «Математичні проблеми механіки неоднорідних структур»

17-20 вересня 2019 р. у Львові в Інституті прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України та Львівському національному університеті імені Івана Франка відбулася Ювілейна 10-а Міжнародна наукова конференція «Математичні проблеми механіки неоднорідних структур».

[Докладніше див. додаток 15](#)

25.09.2019

XII Українсько-польська зустріч «Майбутнє, сучасне, минуле»

19–22 вересня у Яремче відбулася дванадцята українсько-польська зустріч. Це один з найбільш регулярних українсько-польських наукових форумів. Організаторами зустрічі є Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, редакція газети «Кур'єр Галиційський», фонд «Свобода і демократія», Студіум Східної Європи Варшавського університету та Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. В цьому році українські та польські науковці аналізували нові виклики, що постали перед українсько-польськими відносинами, зробили прогноз перспектив подальшої співпраці. Експертне обговорення електоральних змін в Україні та Польщі, шляхів реального економічного партнерства, зовнішньополітичних та безпекових питань мало гострий та водночас конструктивний характер ([Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України](#)).

08.10.2019

XXIV-й Міжнародний семінар «Прямі та обернені задачі теорії електромагнітних та акустичних хвиль (DIPED-2019)»

12-14 вересня 2019 р. у Львові відбувся XXIV-й Міжнародний семінар «Прямі та обернені задачі теорії електромагнітних та акустичних хвиль (DIPED-2019)», організований Інститутом прикладних проблем механіки та математики (ІППММ) ім. Я. С. Підстригача НАН України при підтримці Західноукраїнського об'єднаного осередку IEEE – IEEE Ukraine Section (West) МТТ/ЕД/АР/ЕР/SSC Societies Joint Chapter, який функціонує на базі Інституту. Семінар був присвячений 100-річчю натхненника, організатора та активного учасника семінару DIPED професора Б. З. Каценеленбаума ([Національна академія наук України](#)).

Співорганізаторами семінару були Тбіліський державний університет ім. І. Джавакішвілі (Тбілісі, Грузія) та Грузинський осередок IEEE –

MTT/ED/AP Georgian Chapter. Технічну підтримку для семінару надали три науково-технічні товариства Міжнародного інституту IEEE (Інститут інженерів з електрики і електроніки, США) – AP, ED, MTT Societies. Програмним комітетом DIPED-2019 в програму заходу було включено 39 робіт. Доповідачами були науковці з Грузії, Ізраїлю, Німеччини, США, Туреччини та України.

Детальна інформація про DIPED-2019 доступна на веб-сторінці: <http://www.ewh.ieee.org/soc/cpmt/ukraine/>.

25 .09.2019

XVI Warsztaty Herbertowskie

7–12 вересня 2019 р. у Львові відбулися XVI Warsztaty Herbertowskie, які зібрали дослідників і студентів із трьох континентів, зокрема, з таких країн, як Польща, Україна, Росія, Іспанія, Італія, Бразилія, Нідерланди. Організатор заходу – Інститут літератури (м. Краків, Польща). Робота конференції була присвячена творчості Юзефа Лободовського (секція «Діалог культур Юзефа Лободовського») та Густава Герлінга-Грудзінського (секція «Густав Герлінг-Грудзінський і таборова література»). У межах конференції працювала також секція «Найновіша польська та українська літератури. Інтерпретації і проблеми дослідження» ([Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України](#)).

У роботі міжнародної конференції взяли участь і співробітники Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України.

19.09.2019

Науковці Академії взяли участь у роботі XV літературно-мистецького форуму «Діалог двох культур»

3 вересня 2019 р. в м. Кременець Тернопільської області розпочав роботу XV літературно-мистецький форум «Діалог двох культур» ([Національна академія наук України](#)).

Цьогорічну конференцію було приурочено до 210-річчя від дня народження видатного польського поета-романтика Юліуша Словацького. У рамках конференції упродовж 3–8 вересня (Кременець – Накваша – Підкамінь – Вишнівець – Збараж) тривали українсько-польські читання, наукові диспути культурологів із України та Польщі, діалоги літераторів, дослідників творчості Юліуша Словацького, авторські презентації, літературно-мистецькі зустрічі, літературна, історична, музейна, культурознавча конференції. На відкритті заходу виступив директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України академік М. Жулинський.

Докладна інформація про подію на сайті Обласного літературно-меморіального музею Юліуша Словацького в м. Кременці: <http://mjsk.te.ua/uk/component/content/article/1-novyny/456-2019-09-05-08-39-17>.

Наукова діяльність у ЗВО

03.09.2019

Сто років плідної співпраці

Б. Патон, президент Національної академії наук України, академік: «Багаторічна плідна співпраця Національної академії наук України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка базується, з одного боку, на підготовці висококваліфікованих фахівців для академічних наукових установ академії в університеті, а з другого, на залученні провідних учених НАН України до викладання студентам, а також на спільній науково-дослідницькій і методичній роботі для розвитку вітчизняних науки й освіти».

[Докладніше див. додаток 2](#)

06.09.2019

КНУ включено до світового рейтингу URAP

Київський національний університет імені Тараса Шевченка потрапив до щорічної версії рейтингу світових закладів вищої освіти за галузями знань від турецького рейтингового агентства URAP ([Київський національний університет імені Тараса Шевченка](#)).

Цього року університетське ранжування відбувалося серед 2500 ЗВО з усього світу за 61 предметною сферою. КНУ представлено відразу у шести галузевих напрямках: Нанонаука та наноматеріали – 425 місце; Фізичні науки – 525 місце; Хімія – 662 місце; Електротехніка та електроніка – 664 місце; Математичні науки – 687 місце; Технологія – 779 місце.

Варто зазначити, що ще два українські університети увійшли до рейтингу у галузі фізичних наук. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна посів 739 місце. А Львівський національний університет імені Івана Франка – 998-е.

Університетське ранжування за академічною ефективністю (скорочено URAP), було розроблене в Інституті інформатики Близькосхідного технічного університету в Анкарі (Туреччина) у 2009 р. Рейтинг базується на інформації з двох бібліометричних баз даних – Web of Science та InCites, яка надається Інститутом наукової інформації (ISI). У рейтингу використовуються дані 2500 закладів вищої освіти з усього світу. Загальний бал кожного ЗВО базується на його ефективності за шістьма показниками: кількість наукових статей, цитування, загальна кількість документів,

сукупний вплив статей, сукупний вплив цитування, а також міжнародна співпраця.

05.09.2019

У КНУ спільно з китайськими партнерами досліджуватимуть штучний інтелект

Пропозиція про створення україно-китайської лабораторії штучного інтелекту на базі КНУ стала результатом візиту офіційної делегації Університету на чолі з проректором П. Бехом до провінції Чжецзян (КНР) ([Київський національний університет імені Тараса Шевченка](#)).

Китайська сторона, ознайомившись з результатами досліджень наукових шкіл університету, надіслала лист, у якому пропонує розглянути можливість створення лабораторії штучного інтелекту за фінансової підтримки уряду Китайської народної республіки.

11.09.2019

Учені-металурги ЗНУ співпрацюватимуть із китайськими підприємствами

Фахівці Запорізького національного університету співпрацюватимуть та братимуть участь в програмах обміну з китайськими колегами. Про це домовились під час візиту української делегації до КНР ([Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України](#)).

Спеціалісти ЗНУ ознайомились із виробництвом сталі, напівфабрикатів та будівельною діяльністю у компанії Huasheng Jiangquan Company. Після цього сторони підписали Меморандум про співробітництво. У Пекіні українські науковці зустрілися з президентом компанії China Talent and Technology Юньчен Ю та домовилися про науково-технічну та академічну співпрацю. Ще з одним підприємством – Kemet New Material Technology – українські науковці обговорили напрями роботи в авіакосмічній галузі. Впродовж поїздки вчені також відвідали завод машинобудівної компанії Sunyon Group.

10.09.2019

На базі Полтавського НТУ відкрили унікальний науково-навчальний центр

У Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка відкрили перший в Україні навчально-науковий центр нафтових і газових промислів. У ньому навчатимуться студенти як нафтогазової

спеціальності, так і IT-спеціальностей, машинобудування та інженери-механіки ([Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України](#)).

«Відкриття центру – це не лише посилення матеріально-технічної бази університету, а й інвестиція у знання майбутніх спеціалістів. Це приклад того, що співпраця науковців, бізнесу і влади дає хороший результат», – зазначив ректор ПолтНТУ В. Онищенко.

Національна академія наук України: віхи історії і сьогодення

Бондаренко С., доктор технічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу надпровідних та мезоскопічних структур Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна НАН України

Борис Ієремійович Веркін – організатор і керівник науково-технічних розробок ФТІНТу. До 100-річчя від дня народження академіка Б. І. Веркіна // Вісник НАН України. – 2019. – № 9. – С. 95–105.

8 серпня виповнилося 100 років від дня народження відомого українського вченого в галузі фізики низьких температур, видатного організатора науки, засновника і першого директора (1960–1988) Фізико-технічного інституту низьких температур НАН України, названого сьогодні його ім'ям, лауреата Державних премій СРСР (1978) та УРСР (1973) в галузі науки і техніки, доктора фізико-математичних наук (1957), професора (1963), академіка АН УРСР (1972) Бориса Ієремійовича Веркіна.

[Завантажити](#)

12.09.2019

Засідання Президії Національної академії наук України 11 вересня 2019 року

На черговому засіданні Президії НАН України було заслухано й обговорено доповідь Президента Національного центру «Мала академія наук України» академіка С. Довгого «Щодо стану та перспектив розвитку наукової освіти в Україні». Доповідач зазначив, що МАН України проводить значну роботу з виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей. Зараз на зміну традиційним освітнім методикам приходять новітні, які ґрунтуються на досягненнях науки та техніки. У розвинених країнах серед популярних підходів дедалі частіше говорять про наукову освіту як альтернативу для молодого покоління.

[Докладніше див. додаток 3](#)

19.09 2019

Ключові положення реформування науки України

Науковий комітет Національної Ради України з питань розвитку науки і технологій запропонував документ «Ключові положення реформування науки України», який є стислим та доопрацьованим викладенням програми реформування наукової сфери, вперше поданої до Кабінету міністрів України у березні 2018 р. Він відображає бачення НК НРРНТ основних принципів, які мають бути покладені в основу реформування наукової сфери України у короткостроковій (3 роки) перспективі ([Профспілка працівників НАН України](#)).

Реформа наукової сфери повинна бути частиною загальної реформи економіки та суспільної сфери країни з орієнтацією на розвиток наукоємних виробництв та послуг і розбудову ефективної соціальної та інформаційної політики, що стимулюватиме попит на відповідні дослідження і розробки, у тому числі стосовно забезпечення обороноспроможності держави.

[Завантажити](#)

Перспективні напрями наукових досліджень

30.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020-2021 роках

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

27.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення інформатики НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020-2021 роках

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

27.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення математики НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020-2021 роках

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

27.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення наук про Землю НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020 році

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

26.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення механіки НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020-2021 роках

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

25.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення фізико-технічних проблем енергетики НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020-2021 роках

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230

«Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень»
([Національна академія наук України](#)).

23.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення історії, філософії та права НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020 році

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

20.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення загальної біології НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020 році

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

19.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення фізики і астрономії НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020-2021 роках

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

16.09.2019

Перелік проектів, які подано підрозділами установ Відділення літератури, мови та мистецтвознавства НАН України на конкурс наукових (науково-технічних) робіт у 2020 році

За напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок», що плануються до фінансування за бюджетною програмою КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» ([Національна академія наук України](#)).

Майбутнє настане, навіть якщо ми не готові до нього. Інтерв'ю з членом-кореспондентом НАН України В. А. Кордюмом // Вісник НАН України. – 2019. – № 8. – С. 3–13.

Сьогодні у світі спостерігається бурхливий розвиток у галузі наук про життя, зокрема молекулярної біології та генетики. Про сучасну систему знань у цих науках, перспективи застосування нових підходів у медицині, про одвічні питання щодо сутності поняття «життя» ми говорили з відомим генетиком, завідувачем відділу регуляторних механізмів клітини Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, доктором біологічних наук, професором, членом-кореспондентом НАН України, академіком НАМН України Віталієм Арнольдовичем Кордюмом.

[Завантажити](#)

Проблеми стратегії розвитку України

30.09.2019

Указ Президента України № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»

30 вересня 2019 р. Президент України В. Зеленський підписав Указ «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». Документом, зокрема, рекомендовано Національній академії наук України, Національній академії аграрних наук України, Національній академії медичних наук України, Національній академії педагогічних наук України, Національній академії правових наук України, Національній академії мистецтв України враховувати Цілі сталого розвитку України на період до 2030 р. під час визначення напрямів наукових досліджень.

[Докладніше див. додаток 9](#)

Горбулін В., академік НАН України, перший віце-президент НАН України

Забезпечення оборони та безпеки України: актуальні проблеми і шляхи їх вирішення // Вісник НАН України. – 2019. – № 9. – С. 3–18.

З огляду на складні реалії сьогодення практично в усіх країнах світу, зокрема і в Україні, політики, науковці, фахівці у сфері національної безпеки і оборони обговорюють можливі напрями підвищення міжнародної і національної безпеки у військовій сфері. Пропонуються різні заходи політичної, військової, економічної та іншої спрямованості, реалізація яких дозволила б запобігти виникненню нових війн і військових конфліктів або їх припинення з найменшими втратами людських і матеріальних ресурсів. Кожна країна обирає свій шлях вирішення цього складного питання. Має зробити свій вибір і Україна, яка сьогодні є одним з провідних гравців на політичній арені сучасної Європи в умовах збройної агресії РФ проти України.

[Завантажити](#)

Руденко Л., академік НАН України, доктор географічних наук, професор, радник при дирекції Інституту географії НАН України

Світоглядна орієнтація розвитку людства і її сприйняття в Україні // Вісник НАН України. – 2019. – № 9. – С. 57–69.

У статті простежено складні зміни, що відбулися в біосфері в процесі використання її ресурсів, та етапи формування нової світоглядної парадигми розвитку людства у ХХІ ст. Усвідомлення небезпеки для існування усього живого на планеті на глобальному і регіональному рівнях привело до затвердження на саміті ООН у 2015 р. Цілей сталого розвитку до 2030 р. та до розроблення відповідних стратегій розвитку окремих держав світу. В Україні підготовлено проект Закону про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року, який уже пройшов обговорення в міністерствах, на регіональних і національних консультаціях, проте ані Стратегію, ані Національний план дій з її реалізації поки що не прийнято.

[Завантажити](#)

19.09.2019

Земля: якщо продавати, то й зберігати

На сторінках міжнародного громадсько-політичного тижневика «Дзеркало тижня» (випуск № 34, 14–20 вересня 2019 р.) вийшла друком стаття завідувача відділу геоботаніки та екології Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України академіка Якова Дідуха, присвячену ризикам, пов'язаним із запровадженням ринку земель сільськогосподарського призначення ([Національна академія наук України](#)).

[Читати](#)

23.09.2019

Морські порти необхідно винести з концесійного списку

18 вересня 2019 р. на сайті медіа-журналу «Бізнес» було опубліковано коментар провідного наукового співробітника сектора міжнародних фінансових досліджень Інституту економіки та прогнозування НАН України доктора економічних наук Олени Сльозко, присвячений механізму концесії на вітчизняних теренах ([Національна академія наук України](#)).

[Читати](#)

Наука і влада

23.09.2019

Зустріч Президента НАН України академіка Бориса Патона з Головою Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергієм Бабаком

23 вересня 2019 р. відбулася зустріч Президента НАН України з Головою комітету Верховної ради України з питань освіти, науки та інновацій ([Національна академія наук України](#)).

Від Академії участь у зустрічі взяли головний учений секретар НАН України академік В. Богданов, начальник Науково-організаційного відділу Президії НАН України О. Кубальський, заступник директора Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона академік І. Кривцун та інші співробітники цього інституту. Від Комітету участь у зустрічі взяв народний депутат Р. Грищук.

Під час зустрічі обговорювалися перспективи розвитку вітчизняної науки в Україні, питання поліпшення фінансового забезпечення наукової діяльності. Представників Комітету було поінформовано про готовність Академії й надалі спрямовувати свій науково-експертний потенціал на забезпечення ефективної роботи Комітету. Також Президент НАН України академік Б. Патон наголосив на необхідності мати обґрунтовану державну стратегію розвитку науки, технологій та інноваційної діяльності та передав пропозиції Академії до розробки проекту такої стратегії.

На завершення зустрічі академік Б. Патон висловив сподівання на плідну і корисну взаємну співпрацю не тільки для Академії, а й для вітчизняної науки в цілому.

12.09.2019

Засідання Президії Національної академії наук України 11 вересня 2019 року

Перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, народний депутат України, доктор юридичних наук, професор О.Лукашев взяв участь у засіданні Президії НАН України. Перед засіданням відбулася його зустріч із Президентом НАН України академіком Б. Патонем.

[Докладніше див. додаток 4](#)

24.09.2019

Порівняльна таблиця до проекту Закону України «Про внесення змін до ЗУ «Про внесення змін до ЗУ «Про наукову і науково-технічну діяльність» (реєстр. № 0898), яка була розглянута 20.09.2019 р. у Комітеті ВРУ з питань освіти, науки та інновацій ([Профспілка працівників НАН України](#)).

[Завантажити](#)

23.09.2019

У Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій

20 вересня 2019 р. у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій під головуванням І. Г. Кириленка відбулась розширена нарада для підготовки узгоджених правок та пропозицій до проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (реєстр. № 0898), який готується до другого читання ([Профспілка працівників НАН України](#)).

Від НАН України участь у нараді взяли – начальник НОВ О. Н. Кубальський і голова Профспілки А. І. Широков.

Зокрема пропонується внести зміну до ст.36 «Оплата і стимулювання праці наукового працівника», а саме: «в абзаці першому частини другої слова «подвійної середньої заробітної плати у промисловості в цілому по Україні» замінити словами «одинадцяти прожиткових мінімумів для працездатних осіб, розмір якого встановлено на 1 січня календарного року».

Після опрацювання проекту секретаріатом Комітету його буде розміщено на сайті Профспілки.

24.09.2019

Звернення Профспілки до прем'єр-міністра України

Профспілка працівників НАН України звернулася до Прем'єр-міністра України О. Гончарука з приводу надзвичайно гострої проблеми – фінансування наукової і науково-технічної сфери ([Профспілка працівників НАН України](#)).

[Завантажити](#)

25.09.2019

Кабмін призначив виконавчим директором Нацфонду досліджень Бориса Сорочинського – вченого-біолога з понад 40-річним науковим досвідом

Уряд призначив виконавчого директора Національного фонду досліджень (НФД) – цю посаду обійняв Б. Сорочинський, науковець з понад 40-річним стажем. Відповідне розпорядження було прийнято під час засідання Уряду 25 вересня 2019 р.

[Докладніше див. додаток 7](#)

30.09.2019

Затверджено новий склад Атестаційної колегії МОН України

Міністерство освіти і науки України затвердило новий склад Атестаційної колегії МОН України. Відповідний наказ (№ 1230 від 24 вересня 2019 р.) підписала міністр Г. Новосад. До складу колегії увійшли й науковці НАН України ([Національна академія наук України](#)).

До складу Атестаційної колегії МОН, до функцій якої входить затвердження рішень вчених рад про присвоєння вченого звання професора, старшого дослідника, а також формування Переліку наукових фахових видань, включено 13 осіб. Серед них, у тому числі, – науковці НАН України. А саме:

– завідувач відділу теорії літератури та компаративістики Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України член-кореспондент НАН України Т. Гундорова;

– віцепрезидент Національної академії наук України, директор Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України академік А. Загородній;

– молодший науковий співробітник Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України кандидат фізико-математичних наук Ю. Безвершенко.

Докладніша інформація – за посиланням: <https://cutt.ly/NetQReu>.

19.09.2019

Ганна Новосад: я готова ініціювати рішення, щоб між читаннями в бюджеті-2020 Нацфонд досліджень став головним розпорядником коштів

Міністерство освіти і науки України максимально сприятиме запуску Національного фонду досліджень та зробить все можливе, щоб на 2020 рік він уже став головним розпорядником коштів і не залежав від МОН. Про це зазначила Міністр освіти і науки Г. Новосад на зустрічі з представниками Національного фонду досліджень.

[Докладніше див. додаток 5](#)

13.09.2019

Нова команда МОН України продовжить реформування освіти

...Юрій Полюхович, перший заступник Міністра освіти і науки, презентуючи свій напрям роботи, зауважив, що має багаторічний досвід роботи за кордоном і бачив, якою може бути наука та які результати вона може давати для розвитку не лише економіки, а й суспільства загалом ([Київський національний університет імені Тараса Шевченка](#)).

Серед пріоритетних напрямів роботи перший заступник назвав створення прогресивної системи боротьби з плагіатом, єдиної бази, де зібрано інформацію про всіх науковців, репозитарій наукових текстів, починаючи з магістерських робіт.

«Для ефективної реформи не зможемо оминати увагою реформування Національної академії наук та її галузевих академій. Це болюче питання. Насамперед потрібно залучати світових незалежних фахівців – аудиторські компанії, якщо йдеться про оцінку майна, та фахівців, якщо йдеться про оцінку наукових напрямів», – відзначив Ю. Полюхович.

Мех О., доктор економічних наук, професор, завідувач відділу системних досліджень науково-технологічного потенціалу Державної установи «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України»

Бублик С., кандидат технічних наук, заступник завідувача відділу системних досліджень науково-технологічного потенціалу Державної установи «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України»

Синхронізація системи нормативно-правового забезпечення науково-технологічної сфери України: проблеми і перспективи // Вісник НАН України. – 2019. – № 7. – С. 64–65.

У статті наведено результати дослідження нормативно-правового поля України з позицій відображення в ньому науки, науково-технічної та інноваційної сфери як опосередкованого показника рівня наукомісткості країни. Аналіз відображення науки та її сфер у межах наявного законодавства за ознакою пріоритетності та організаційної адекватності дає уявлення як про ставлення в Україні до власної науки та науково-технічного потенціалу, так і про перспективи соціально-економічного розвитку країни.

[Завантажити](#)

Суспільні виклики і потреби

Українська наука і проблеми формування інформаційного суспільства

18.09.2019

Уряд затвердив Положення про Міністерство цифрової трансформації

Кабінет Міністрів України затвердив постанову щодо діяльності Міністерства цифрової трансформації, яка також регламентує його повноваження та сфери компетенції. Відповідне рішення ухвалено під час засідання Уряду 18 вересня ([Урядовий портал](#)).

Згідно з прийнятим Положенням, новостворене Міністерство відповідатиме за формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, відкритих даних, національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, впровадження електронних послуг, електронних довірчих послуг тощо. Також Мінцифри займатиметься розвитком цифрових навичок громадян.

«Цифровізація – пріоритет державної політики, саме тому для формування та реалізації стратегії було створено профільне Міністерство. Ухвалене Положення дозволить нам у стислі терміни налагодити роботу Мінцифри», – наголосив Віце-прем'єр-міністр – Міністр цифрової трансформації України М. Федоров.

02.10.2019

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського надає доступ до Поточного електронного архіву наукових публікацій American Physical Society

З 1 травня до 31 грудня 2019 р. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського за підтримки асоціації «Інформатіо-Консорціум» надає доступ до Поточного електронного архіву наукових публікацій American Physical Society ([Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського](#)).

Американське фізичне товариство (APS) є другою в світі за величиною організацією фізиків. Товариство публікує більше десятка наукових

журналів, включаючи престижні журнали Physical Review і Physical Review Letters, а також щорічно організовує більше двадцяти наукових зустрічей.

Для того, щоб отримати доступ із читальних залів НБУВ, необхідно перейти за посиланням <https://journals.aps.org/>.

02.10.2019

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського надає доступ до електронних продуктів на платформі EBSCO

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського надає доступ до бази даних ACADEMIC SEARCH COMPLETE на платформі EBSCO ([Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського](#)).

ACADEMIC SEARCH COMPLETE – мультидисциплінарна база даних, що містить понад 8 500 повнотекстових періодичних видань, серед яких 7 300 журналів є рецензовані експертами. Водночас надається анотований покажчик до понад 12 500 журналів та 13 200 публікацій (монографії, звіти, матеріали конференцій тощо).

Для того, щоб отримати доступ із читальних залів НБУВ, необхідно перейти за посиланням <http://search.ebscohost.com/>.

30.09.2019

Оновлено перелік науково-технічних баз даних

Станом на 25 вересня 2019 року оновлено [перелік науково-технічних баз даних та довідкових ресурсів, до яких надається безоплатний доступ в Інтернеті \(Український інститут інтелектуальної власності\)](#).

Мриглюд О., кандидат технічних наук, старший науковий співробітник лабораторії статистичної фізики складних систем Інституту фізики конденсованих систем НАН України; Назаровець С., кандидат наук із соціальних комунікацій, заступник директора з наукової роботи Державної науково-технічної бібліотеки України

Наукометрія та управління науковою діяльністю: вкотре про світове та українське // Вісник НАН України. – 2019. – № 9. – С. 80–84.

Метою цієї роботи є короткий огляд проблеми використання в Україні наукометричних показників для оцінювання результатів наукової діяльності. Обговорено особливості вживання ключових наукометричних термінів у нормативних документах. Наведено низку прикладів, що ілюструють неоднозначність застосування окремих індикаторів для порівняння авторів, колективів, установ та наукових журналів. Автори звертають увагу на те, що

в національній системі оцінювання результатів наукової діяльності потрібно знайти баланс між експертною оцінкою та впровадженням кількісних методів оцінювання, а також наголошують на неприйнятності маніпуляцій наукометричними термінами і поняттями.

[Завантажити](#)

Міжнародний досвід

12.09.2019

McKenzie L.

Exploring Pathways to Open Access for Society Publishers

«...Издательства научных обществ могут осуществить успешный переход на модель открытого доступа посредством так называемых «трансформативных» соглашений, утверждают авторы независимого доклада, посвященного научным обществам, переходу на открытый доступ и соответствию положениями Плана S. Доклад был подготовлен при финансовой поддержке фонда Wellcome Trust и UK Research and Innovation (UKRI) в рамках имплементации принципов Плана S ([Интеллектуальная собственность в информационном обществе](#)).

Исследование и представленный по его итогам доклад были заказаны в ответ на опасения издательств научных обществ, которые полагаются на «гибридную» издательскую модель и обеспокоены неравным финансированием для оплаты редакторского сбора для публикации в открытом доступе. Авторы доклада, опубликованного компанией Information Power, пришли к выводу, что «трансформативные» соглашения сочетают стоимость доступа к научным статьям со стоимостью публикации в открытом доступе, и являются наиболее многообещающими для перехода на открытый доступ, поскольку это «предсказуемый и постоянный поток средств»

23.09.2019

Количество образовательных учреждений, подключенных к сети AzScienceNet, достигло 18

В рамках проекта «EaPConnect» Ассоциации GEANT 18 образовательных учреждений страны подключились к сети AzScienceNet Института информационных технологий Национальной академии наук Азербайджана и приобрели доступ к услугам Дата-центра ([Национальная академия наук Азербайджана](#)).

За прошедший период была расширена работа по интеграции сети AzEduNet Министерства образования в сеть AzScienceNet, и предлагаемый интернет-трафик 1 Гбит/с передан AzEduNet со скоростью 700 Мбит/с.

Кроме того, были подготовлены тендерные документы на закупку нового телекоммуникационного оборудования в рамках проекта «EaRConnect».

Отметим, что GEANT (Европейская ассоциация научных и образовательных сетей) охватывает 38 стран и имеет более 50 000 пользователей по всей Европе.

Бойко В., кандидат історичних наук

Європейський досвід державно-приватного партнерства: підходи до формування та нормативно-правові засади // Стратегічні пріоритети. – 2019. – № 1. – С. 28–36.

У статті проаналізовано ініціативи ЄС щодо державно-приватного партнерства у сфері кібербезпеки, відзначено наскрізне акцентування на полегшення доступу підприємств малого та середнього бізнесу, що працюють у галузі кібербезпеки, до нових ринків. Досліджено пріоритетні напрями стратегії співпраці приватного та державного сектору в галузі кібербезпеки, окреслено колізії, складнощі й точкові розбіжності інтересів різних учасників процесу та можливі варіанти співпраці.

[Завантажити](#)

Формування та впровадження інноваційної моделі економіки

24.09.2019

Триває обговорення проекту Національної стратегії у сфері інтелектуальної власності

20 вересня відбулася чергова зустріч щодо обговорення проекту Національної стратегії у сфері інтелектуальної власності на період 2020 – 2025 років, що була ініційована Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та Державною організацією «Національний офіс інтелектуальної власності». Цього разу предметом обговорення стала генерація та використання об'єктів права інтелектуальної власності, а також трансфер технологій ([НДІ Інтелектуальної власності НАПрН України](#)).

У обговоренні положень проекту Стратегії взяли участь директор Департаменту інтелектуальної власності Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України В. Жалдак, директор НДІ інтелектуальної власності НАПрН України О. Орлюк, директор Центру досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України, Ю. Капіца, учений секретар Інституту економіки і прогнозування НАН України В. Хаустов, директор Асоціації «Інформатіо-Консорціум» О. Васильєв, в. о. завідувача сектору економіки та оцінки прав інтелектуальної власності НДІ інтелектуальної власності НАПрН України О. Бутнік-Сіверський, завідувач економіко-правовим відділом НДІ

інтелектуальної власності НАПрН України Ю. Борко, виконавчий директор Насінневої асоціації України С. Григоренко

17.09.2019

Стартап власного винаходу. До Дня винахідника і раціоналізатора України

У нашій країні чимало успішних технологічних стартапів, і з кожним роком їх кількість зростає. Напередодні Дня винахідника і раціоналізатора, який цього року припадає на 21 вересня, [пропонуємо огляд](#) цікавих і самобутніх стартапів українців за останні роки. Матеріал підготовлено колективом відділу довідково-інформаційного фонду експертизи відділення нормативно-інформаційного забезпечення Укрпатенту ([Український інститут інтелектуальної власності](#)).

16.09.2019

Панорама інновацій: українські винаходи та новітні розробки

Молоде українське бачення благоустрою міст, органічні добрива з відходів птахівництва, оправа для окулярів з кавової гущі, цифрові інструменти для завчасного виявлення небезпечних хвороб, інноваційні українські проекти, які отримали дорогу до життя. Пропонуємо ознайомитися з добіркою цікавинок зі світу інновацій.

[Докладніше див. додаток 10](#)

Кодинець А. О., Майданик Л. Р. Комерціалізація прав інтелектуальної власності як основа інновацій // *Nauka innov.* – 2019, 15(4). – С. 91–102.

Проблематика. Комерціалізація прав інтелектуальної власності розглядається як основа інноваційного процесу, якій притаманна поступовість. Більшість виданих в Україні патентів не забезпечують прибутковості охоронюваних технічних рішень, тоді як ефективна комерціалізація прав інтелектуальної власності є важливою складовою розвитку інноваційної економіки України. Мета. Розкрити поняття комерціалізації прав інтелектуальної власності.

01.09.2019

Френсіс Гаррі: «Зростання ролі інтелектуальної власності принесло нові виклики як для сфери ІВ в цілому, так і для ВОІВ»

Генеральний директор ВОІВ Ф. Гаррі вказав на вплив нових технологій, таких як AI, на сутність політики інтелектуальної власності (ІВ) та необхідність адаптації класичної системи ІВ для ефективного співіснування з інноваційною екосистемою. В цьому сенсі надважливим є міждержавний діалог стосовно питань AI та ІВ всередині ВОІВ.

[Докладніше див. додаток 17](#)

17.09.2019

ВОИС офіційно запускає новий портал ІС

«ВОИС запустила свою нову розробку – портал ІС, який представляє собою «єдине вікно» для отримання повного спектра онлайн-услуг Організації в області інтелектуальної власності (ІС) ([Інтелектуальна власність в інформаційному суспільстві](#)).

Портал ІС уніфікує форму взаємодії користувачів профільних послуг ВОИС для патентів, товарних знаків і промислових зразків з Організацією без змін базових робочих процесів. «Створення нового порталу ІС є частиною неперервної роботи ВОИС по розвитку власних систем подачі заявок і реєстрації в області ІС...», – заявив Генеральний директор ВОИС Ф. Гаррі.

11.09.2019

ГКНТ і НАН підготували проєкт указу про пріоритетні напрями наукової і інноваційної діяльності

Государственный комитет по науке и технологиям и НАН Беларуси подготовили проєкт указу «О пріоритетных направлениях научной, научно-технической и инновационной деятельности на 2021-2025 годы». В соответствии с документом предусматривается шесть пріоритетных направлений научной, научно-технической и инновационной деятельности на 2021-2025 гг.

[Докладніше див. додаток 18](#)

Проблеми енергозбереження

28.09.2019

Яковлєва Н.

За 9 місяців в Україні ввели 2474 МВт потужностей відновлюваної електроенергетики

За січень-вересень 2019 р. загальна встановлена потужність об'єктів відновлювальної електроенергетики збільшилася у порівнянні з минулим роком на 117 %, або на 2474 МВт – до 4591,1 МВт. Про це йдеться на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання в сфері енергетики та комунальних послуг (EcoTown.com.ua).

За третій квартал 2019 р. в Україні було введено в експлуатацію 956 МВт «зелених» генеруючих потужностей, що майже у 6 разів більше, ніж за аналогічний період 2018 р. Зокрема, у липні-вересні були введені сонячні електростанції загальною потужністю 779,6 МВт, вітроелектростанції – 155,2 МВт, станції на біомасі – 16 МВт та біогазі – 4,1 МВт, малі гідроелектростанції – 0,6 МВт. Найбільша СЕС – 388,5 МВт – було встановлено у Дніпропетровській області. На даний момент частка ВДЕ у виробництві електричної енергії становить 3,7 %.

Станом на кінець 2018 р. загальна встановлена потужність об'єктів відновлювальних джерел енергії в Україні становила 2117,2 МВт.

Роль та місце атомно-промислового комплексу України в контексті забезпечення енергетичної незалежності та суверенітету держави

В аналітичній записці розглянуто проблемні питання та пріоритети розвитку ядерної енергетики та атомно-промислового комплексу України ([Національний інститут стратегічних досліджень](#)).

Ідентифіковані загрози енергетичній безпеці в ядерній сфері. Обґрунтовані та визначені пріоритети. Надано рекомендації уряду України щодо завдань, які необхідно виконати для протидії ідентифікованим загрозам та реалізації визначених пріоритетів розвитку.

Докладніше: niss.gov.ua

Суходоля О., доктор наук з державного управління, професор

Проблеми визначення сфери регулювання енергетичної безпеки // Стратегічні пріоритети. – 2019. – № 1. – С. 5–17.

У статті досліджується проблематика визначення сфери регулювання питань енергетичної безпеки. Мета дослідження зумовлена появою нових викликів та загроз енергетичній безпеці, зокрема поширенням гібридних методів ведення війн та використання енергетики як зброї для

досягнення політичних цілей, а також необхідністю законодавчого врегулювання діяльності різних суб'єктів, залучених до забезпечення енергетичної безпеки країни.

[Завантажити](#)

Міжнародний досвід

11.09.2019

Litgrid розробляє сценарії розвитку енергетики на 2020-2050 роки

Після затвердження сеймом в минулому році Національної стратегії енергетичної незалежності компанія електропередачі Litgrid намірена створити сценарії розвитку енергетики Литви на 2020-2050 рр., повідомляє LETA/BNS ([The Baltic Course](#)).

Компанія хоче в'ясувати, які заходи потрібні, щоб досягти цілей стратегії. Litgrid стверджує, що хоче підготуватися до змін, скорочуючи залежність енергетичного сектора від викопного палива, в ситуації інтеграції ринків, підвищення ефективності споживання електроенергії, зростання виробництва електроенергії з відновлюваних ресурсів. Компанія намірена замовити дослідження, в якому будуть вказані сценарії розвитку до 2050 рр., буде оцінена адекватність системи (генеруючих потужностей, ринку електроенергії, передаючої мережі) і будуть представлені технічні, економічні і правові заходи для кожного з сценаріїв.

Litgrid опублікувала технічні специфікації конкурсу авторів майбутнього дослідження і запрошує учасників ринку брати участь в консультаціях.

02.09.2019

Федосенко Н.

В Данії відкрили вітрову електростанцію потужністю 407 МВт, що збільшить генерацію енергії в країні на 12%

У Данії відкрили морську вітрову електростанцію Horns Rev 3, яка знаходиться в Північному морі, за 25-40 км біля західного узбережжя Ютландії. Розробник, оператор і власник – компанія Vattenfall, пише [Windeurope.org](#) ([EcoTown.com.ua](#)).

Вітроелектростанція потужністю 407 МВт – найбільша в Данії – збільшить генерацію данської вітроенергетики на 12%. Це забезпечить енергоспоживання в еквіваленті приблизно 425 000 данських домогосподарств. Для зведення ВЕС використали найпотужнішу в світі платформу вітрогенераторів: модель 8,3 МВт МНІ Vestas V164. Vattenfall виграла із ставкою на суму 770 крон / МВт · год (103 євро / МВт · год). Уряд

Данії сплачує Vattenfall різницю між цим та ціною на електроенергію перші 12 років проекту. Це робить Horns Rev 3 однією з найдешевших офшорних вітроелектростанцій у Європі.

Генеральний директор WindEurope Джайлс Діксон сказав: «Данія вже є лідером у галузі вітроенергетики. Країна отримує більше електроенергії від вітру, ніж будь-яка інша країна Європи: 41 % минулого року. Ця нова вітроелектростанція збільшить виробництво вітрової енергії в Данії на 12 %. І це важливий крок для того, щоб Данія реалізувала свою мету – 100 % відновлюваної електроенергії до 2030 року».

21.09.2019

Яковлєва Н.

У Швейцарії відкрили інститут пакувальних наук для зменшення пластикових відходів

В Лозанні (Швейцарія) відкрили Інститут пакувальних наук (Institute of Packaging Sciences) для виведення на ринок більш функціональних, безпечних і екологічних матеріалів та зменшення пластикових відходів (EcoTown.com.ua).

Ініціатором створення науково-дослідної установи у власному дослідницькому центрі виступила компанія Nestle, один з найбільших у світі виробників продуктів харчування і напоїв, передає unipack.

«Інститут пакувальних наук дозволить зробити розробку екологічно стійких пакувальних рішень ще більш ефективною у всіх сферах бізнесу і на ринках, – заявив генеральний директор Nestlé Марк Шнайдер. – Перша такого роду у харчовій промисловості установа сконцентрує увагу на багаторазовій упаковці, спрощенні складних пакувальних матеріалів, повторному переробленні пакувальних матеріалів, високоефективному бар'єрному папері, а також матеріалах на біооснові, біорозкладаних і придатних до компостування матеріалах».

Зарубіжний досвід організації наукової діяльності

ЄС

Від «Горизонту 2020» до «Горизонту Європа»

Європейська Комісія нині перебуває у процесі інтенсивного проектування наступної програми ЄС з досліджень та інновацій (2021-2027) з пропонуваним бюджетом у 100 мільярдів євро. Цей процес допоможе сформувати напрями вкладення європейських інвестицій у дослідження та інновації у найближчі роки. У межах цього процесу Комісія розпочала активно підключати наукову та дослідницьку громадськість.

[Докладніше див. додаток 11](#)

09.09.2019**Москалець В.****Історія однієї перемоги: чого я навчилася в американських аспірантів**

Аспірантура в Америці триває зазвичай п'ять років, протягом яких аспіранти слухають курси, проводять дослідження та викладають – переважно проводять семінари або ведуть мовні курси. На відміну від України, перші два роки навчання дуже інтенсивні й насичені навчальними курсами, а вже самі дослідження починають робити пізніше. Зазвичай, щоб захистити дисертацію потрібно шість-сім років.

[Докладніше див. додаток 12](#)

Азербайджанська Республіка

25.09.2019**Обсуджена «Национальная программа развития НАНА на период 2020-2025 гг.»**

На заседании Президиума Национальной академии наук Азербайджана состоялось обсуждение «Национальной программы развития НАНА на 2020–2025 годы».

[Докладніше див. додаток 20](#)

Республіка Білорусь

25.09.2019**Пирштук: важно создавать условия для мотивации молодежи к науке**

Заместитель председателя Палаты представителей Б. Пирштук считает важным создавать условия для мотивации молодежи приходит в науку. Председатель Постоянной комиссии по образованию, культуре и науке Палаты представителей И. Марзалюк в свою очередь отметил, что наука является главным драйвером развития экономики, поэтому так важно законодательное сопровождение и обеспечение научной и инновационной деятельности.

[Докладніше див. додаток 21](#)

02.09.2019

Более четверти ученых НАН Беларуси моложе 35 лет

Молодые ученые в возрасте до 35 лет составляют более 25 % от общей численности исследователей в Национальной академии наук Беларуси. Об этом рассказал председатель Президиума НАН Беларуси В. Гусаков на торжественном мероприятии, посвященном началу нового учебного года в Институте подготовки научных кадров НАН.

[Докладніше див. додаток 13](#)

**Нові надходження до Національної бібліотеки України
імені В. І. Вернадського**

Інноваційний розвиток економіки: глобальні тенденції та національні особливості [Текст] : колект. монографія / [за наук. ред. канд. екон. наук, доц. Н. Є. Кульчицької]. – Чортків : ТНЕУ, 2019. – 251 с.

Колективна монографія «Інноваційний розвиток економіки: глобальні тенденції та національні особливості» розрахована на широке коло вітчизняних фахівців, науковців, податківців, державних службовців, причетних до розробки та практичного становлення у вигляді варіативних трендів нового глобального розвитку світової економічної системи.

Шифр зберігання: ВА835148

Інституційний розвиток соціально-економічних систем: національна економіка у глобальному середовищі [Текст] : зб. наук. пр. за матеріалами XI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 7 трав. 2019 р.) / [редкол.: Т. А. Костишина, В. О. Шаповалов] ; ВНЗ Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі» (ПУЕТ), Білорус. торг.-екон. ун-т спожив. кооперації (м. Гомель, Респ. Білорусь), Самарканд. ін-т економіки і сервісу (м. Самарканд, Респ. Узбекистан). – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 115, [1] с.

У збірнику наукових праць розглядаються актуальні проблеми інституційного розвитку сучасних соціально-економічних систем, трансформації системи державного регулювання економіки, інституційних зрушень у механізмі функціонування ринкового господарства.

Збірник призначений для фахівців, викладачів, аспірантів, студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти, а також усіх, хто цікавиться проблемами інституційних трансформацій економічних систем.

Шифр зберігання: ВА835221

Люльов О. В. Макроекономічна стабільність національної економіки [Текст] : монографія / О. В. Люльов. – Суми : Університетська книга, 2018. – 260 с.

Розглядається спектр питань теоретичного, методологічного, аналітичного і прогностичного характеру, пов'язаних з особливостями забезпечення макроекономічної стабільності національної економіки з урахуванням впливу соціальних, політичних та маркетингових детермінант у контексті їх використання в процесі управління національним господарством, реалізації державної економічної політики, спрямованої на забезпечення довгострокового розвитку національної економіки та стійких темпів економічного зростання. Пропонується типологізація підходів до визначення сутності та оцінювання рівня макроекономічної стабільності національної економіки, методологічне підґрунтя її інтегрального оцінювання.

Для викладачів і студентів ЗВО, науковців, фахівців промислових підприємств і владних органів.

Шифр зберігання: ВА835324

Моделювання соціально-економічного розвитку мезосистем в умовах децентралізації [Текст] : монографія / [Н. В. Сментина та ін.] ; (за заг. ред. д-ра екон. наук Н. В. Сментини) ; Одес. нац. екон. ун-т. – Київ : Гуляєва В. М., 2019. – 268 с.

У монографії представлено результати дослідження теоретико-методологічних підходів та сформовано практичні рекомендації до моделювання соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних утворень країни в умовах децентралізації. Основна увага зосереджена на оптимізаційно-сценарному моделюванні соціально-економічного розвитку мезосистем, концептуальних положеннях результативності стратегічного планування на мезорівні та оцінюванні ефективності імплементації перспективної моделі соціально-економічного розвитку мезосистеми.

Напрацювання можуть бути використані органами місцевого самоврядування як пропозиції з підвищення дієвості управління економікою на місцевому рівні і стати основою для розробки стратегій розвитку адміністративно-територіальних утворень держави.

Розрахована на широке коло науковців та фахівців, зокрема державних службовців, причетних до моделювання соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць держави в умовах децентралізації.

Шифр зберігання: ВА835307

Огнєва О. Є. Моделі, інформаційні системи та технології управління соціотехнічними системами [Текст] : [монографія] / Огнєва О. Є., Вишемирська С. В., Вороненко М. О. ; Херсон. нац. техн. ун-т. – Херсон : Вишемирський В. С., 2019. – 234, [1] с.

У монографії висвітлено науково-практичні аспекти інформатизації соціотехнічних систем. Запропоновані моделі, інформаційні системи та технології управління соціотехнічними системами забезпечуть прийняття найефективнішого рішення.

Для фахівців у галузі економіки, прийняття рішень та інформаційних технологій, що займаються вирішенням завдань оптимізації, управління та прийняття ефективних рішень, наукових працівників, викладачів вузів, аспірантів та студентів.

Шифр зберігання: ВА835235

Стратегічне управління системною стійкістю національної інноваційної системи [Текст] : колект. монографія / [Прокопенко О. В. та ін.] ; за заг. ред. проф. Прокопенко О. В. та доц. Омеляненко В. А. – Суми : Триторія, 2019. – 222 с.

В монографії розглянуто широкий спектр актуальних проблем забезпечення національної безпеки на основі стратегічного управління системною стійкістю інноваційної системи. Особлива увага надається стратегічним аспектам розвитку високотехнологічних секторів національної інноваційної системи в умовах глобалізації інновацій.

Для викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, а також широкого кола читачів, яких цікавлять проблеми забезпечення національної безпеки та управління інноваційним розвитком в умовах глобалізації.

Шифр зберігання: ВА835177

Структурна модернізація економіки: прогностні сценарії та перспективи розвитку регіону [Текст] : колект. монографія / [О. І. Гончар та ін. ; за заг. ред. проф. М. В. Шарко] ; Херсон. нац. техн. ун-т, [Каф. економіки і підприємництва]. – Херсон : Вишемирський В. С., 2018. – 317 с.

В колективній монографії авторами надано прогностні сценарії та перспективи розвитку регіону. Досліджено питання фінансування соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади, діагностики поточного стану та напрямків розвитку виробництва в концепції економічного розвитку, моделювання управління інформаційним потенціалом складних економічних систем в умовах ризику, реалізаційної

структури трансформації інноваційного потенціалу в ефективні управлінські рішення і результати.

Розглянуто елементи наукової новизни щодо стимулювання економічної активності регіону, підвищення ефективності підприємств на основі збалансованої системи показників і алгоритму управління самоуправлінським потенціалом співробітників, інтелектуалізацією управління і інноваційної політики нарощення потенціалу підприємств.

Концептуальні положення монографії можуть бути використані у навчальному процесі в рамках навчальних курсів для студентів, аспірантів та викладачів.

Шифр зберігання: ВА835309

Яхно Т. П. Розвиток соціально-економічних систем в індикативному відображенні споживчого ринку України [Текст] : монографія / Т. П. Яхно ; ВНЗ Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі» (ПУЕТ). – Полтава : ПУЕТ, 2019. – 376, [1] с.

У монографії представлено теоретичні й методологічні основи дослідження розвитку України як соціально-економічної системи, а також споживчого ринку в їх взаємообумовленості та взаємозв'язку. Проведено комплексне дослідження національної економіки в індикативному відображенні розвитку споживчого ринку. Показано дієвість економічної політики держави (промислової, зовнішньоекономічної, грошово-кредитної та податково-бюджетної) у відображенні змін споживчого ринку.

Монографія орієнтована на широкий загал читачів – керівників державних установ, великих компаній, організацій, підприємств, науковців і викладачів, аспірантів та студентів, а також спеціалістів консалтингових компаній.

Шифр зберігання: ВА835234

ДОДАТКИ

Додаток 1

18.09.2019

Зустріч із професором Лам Кін Йонгом (Республіка Сінгапур)

17 вересня 2019 р. Національну академію наук України відвідав віцепрезидент Наньянського технологічного університету (Республіка Сінгапур) професор Лам Кін Йонг (Lam Khin Yong) ([Національна академія наук України](#)).

З українського боку участь у зустрічі з професором взяли віцепрезидент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академік Сергій Пирожков, президент Національного центру «Мала академія

наук України» (МАН України) академік Станіслав Довгий, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Сінгапур пан Дмитро Сенік і начальник Відділу міжнародних зв'язків НАН України кандидат історичних наук Анатолій Мирончук.

Біографічна довідка

Професор Лам Кін Йонг має диплом бакалавра за спеціальністю «механічна інженерія» Імперського коледжу Лондона, диплом магістра та кандидата наук Массачусетського технологічного інституту.

У 2006–2017 роках він очолював факультет механіки та аерокосмічної інженерії Наньянського технологічного університету (НТУ), виконував обов'язки керівника інноваційних проєктів НТУ, очолював офіс Президента й виконував обов'язки ректора НТУ. Від травня 2014 року професора призначено на посаду Віцепрезидента НТУ з питань науково-дослідної діяльності.

Учений став ініціатором запровадження у Сінгапурі особливої форми взаємодії між урядом, академічними закладами та приватними комерційними компаніями, що передбачає створення корпоративних лабораторій на базі університетів. Завдяки його зусиллям розвивається співпраця між НТУ та компанією «Rolls-Royce», сінгапурською корпорацією «ST Engineering», транспортним оператором «SMRT», телекомунікаційною компанією «Singtel».

Професор Лам Кін Йонг відіграв ключову роль у започаткуванні взаємодії з іноземними партнерами, зокрема спільних програм післядипломного навчання з Технічним університетом Мюнхена, Кембриджським університетом та Університетом Єрусалима.

Заснував центр комп'ютерної математики Національного університету Сінгапуру (НУС), підводної лабораторії в рамках проєкту між НУС та Міністерством оборони Сінгапуру, а також Інституту високопродуктивних обчислень та спеціальний центр при Інституті в рамках проєкту з Міністерством оборони Сінгапуру.

Професорові Лам Кін Йонгу належить авторство п'яти патентів і численних наукових праць.

У 2017 році йому було присвоєно Орден Почесного легіону Франції – за розвиток співробітництва між Францією та Сінгапуром у сфері досліджень.

Наукові інтереси професора Лам Кін Йонга охоплюють:

- обчислювальну механіку;*
- розроблення технік безсіткового комп'ютерного моделювання;*
- моделювання розумних матеріалів;*
- обчислювальні нанотехнології;*
- біологічні мікроелектромеханічні системи;*
- гідрогелі;*
- багатомасштабне моделювання;*

– обчислювальні методи в інженерії.

Привітавши поважного гостя у стінах Національної академії наук України, академік Сергій Пирожков поінформував його про історію, статус, завдання та структуру Академії. На прохання професора він окремо зупинився на питаннях фінансування Академії, організації наукових досліджень в інститутах, кількості наукових груп в установах Академії.

Віцепрезидент НАН України розповів також про масштабне міжнародне співробітництво Академії, відзначивши, що останнім часом активізувалася співпраця українських академічних установ із науковими організаціями Сінгапуру. Так, НАН України розвиває зв'язки з НТУ, Інститут теоретичної фізики імені М.М. Боголюбова НАН України активно співпрацює з Центром дослідження 2D-матеріалів НУС, 2018 року було підписано Меморандум про порозуміння між НАН України та НУС, який передбачає подальший розвиток досліджень у галузі 2D-матеріалів. «Сподіваємося, Ваш візит надасть додаткового імпульсу подальшому розвитку співробітництва установ НАН України з університетами та науковими центрами Сінгапуру. У цьому контексті нам було б цікаво почути Вашу думку щодо майбутніх перспектив двосторонньої співпраці», – сказав на завершення свого виступу віцепрезидент Академії.

Професор Лам Кін Йонг подякував українським колегам за теплий прийом і цікаву й інформативну розповідь про НАН України та розповів про розвиток і особливості фінансування науки на своїй Батьківщині. За його словами, провідними сінгапурськими науковими установами, що здійснюють фундаментальні та прикладні дослідження, є НУС і НТУ, в яких працює близько 1500 осіб. На реалізацію наукових проєктів учені на конкурентній основі виборюють гранти у розмірі від \$ 10 до 100 тис. Загальний розмір державного фонду становить \$ 500 млн (для порівняння: у 2000 році цей фонд складав \$ 10 млн).

Крім державного фінансування, сінгапурські дослідники отримують кошти і з інших джерел. Так, компанія «Rolls-Royce» нещодавно інвестувала понад \$ 80 млн у розвиток наукового-технічного партнерства з сінгапурськими університетами. Загалом, ця компанія є одним із найбільших інвесторів у Сінгапурі і протягом багатьох років активно співпрацює з НТУ. У результаті цього співробітництва було створено нові авіадвигуни, які вже використовуються в літаках «Airbus».

Професор Лам Кін Йонг розповів також про масштабну плідну співпрацю НТУ з науковими установами Берклі, Кембриджа, Французьким атомним агентством і Національним центром наукових досліджень (Франція).

Академік Сергій Пирожков подякував зарубіжному гостеві за змістовний виступ, зазначивши, що описана ним стратегія об'єднання зусиль уряду, наукових установ та бізнесу для розвитку фундаментальних і

прикладних досліджень дуже цікава й перспективна, в тому числі для НАН України.

Як наголосив віцепрезидент Академії, зустріч із професором Лам Кін Йонгом відбулася, не в останню чергу, завдяки зусиллям Посольства України в Республіці Сінгапур та особисто Надзвичайного і Повноважного Посла пана Дмитра Сеніка, й запросив останнього до слова.

На думку українського дипломата, українсько-сінгапурське науково-технічне співробітництво має великі перспективи. Пан Дмитро Сенік висловив сподівання, що зустріч у стінах Національної академії наук України стане початком нових проектів НТУ з науковими установами НАН України, а також із МАН України, й запевнив, що українське дипломатичне представництво в Сінгапурі, зі свого боку, всіляко сприятиме активізації зв'язків між українськими та сінгапурськими вченими.

Далі академік Сергій Пирожков від імені Президії НАН України вручив професорові Лам Кін Йонгу диплом про присвоєння йому звання почесного доктора НАН України – з формулюванням «за вагомий внесок у розвиток науки, суспільний прогрес, забезпечення миру, взаєморозуміння і співпраці між народами». «Як видатний організатор і реформатор науки й освіти, Ви розробили та запровадили стратегію особливої форми взаємодії уряду, академічних установ і приватних та комерційних компаній. Президія НАН України ухвалила рішення про присвоєння вам звання почесного доктора НАН України, враховуючи ваш високий авторитет у наукових колах і особистий внесок у розвиток наук», – сказав віцепрезидент Академії, звертаючись до іноземного гостя, а на завершення зустрічі подарував йому книгу, видану до 100-річчя Національної академії наук України.

[\(вгору\)](#)

Додаток 2

03.09.2019

Сто років плідної співпраці

Стаття Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона до 185-річчя Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Джерело: газета Верховної Ради України «Голос України», № 163 (7169), 29 серпня 2019 р. ([Національна академія наук України](#)).

2018-го свій знаменний 100-літній ювілей відзначила Національна академія наук України, і відтоді розпочалося друге сторіччя плідної співпраці двох організацій загальнонаціонального значення – Національної академії наук України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка. За аналогією з людськими взаєминами, сьогодні це, образно висловлюючись, дві особистості, які вже пройшли довгий, насичений різними історичними подіями, звершеннями й досягненнями, життєвий шлях. Але життя триває, а отже, віримо та сподіваємося, що розквіт академічно-університетської дружби та співпраці ще попереду.

Продовжуючи аналогію, дозволю собі з упевненістю стверджувати, що академія та університет становлять єдину славетну наукову династію і є близькими єдинокровними родичами, котрі, попри різницю у віці, добре розуміються, шанують і допомагають одне одному, адже роблять спільну важливу справу – готують інтелектуальне майбутнє України, забезпечують розвиток вітчизняної науки.

Щоб пересвідчитись у природності та корисності тривалого співробітництва, яке тісно пов'язало Національну академію наук (НАН) України та Київський національний університет (КНУ) імені Тараса Шевченка, достатньо здійснити короткий історичний екскурс. Так, відомі українські вчені й педагоги – випускники університету – брали активну участь у заснуванні нашої академії. Серед них – Дмитро Багалій, Орест Левицький та Павло Тутковський, які ввійшли до першого складу академії як її дійсні члени. Троє випускників – Орест Левицький, Володимир Липський та Данило Заболотний – були президентами Академії наук України.

Наведу цікавий факт: перше засідання Комісії з опрацювання законопроекту про Українську академію наук (УАН) відбулося 9 липня 1918 року, й відтоді засідання проходили регулярно – двічі на тиждень. Щосереді вчені збирались у Міністерстві освіти та мистецтва Української Держави, в кабінеті міністра Миколи Василенка у будівлі Першої київської чоловічої гімназії, розташованій на Бібіковському бульварі, 14 (нині там працює так званий жовтий корпус Київського національного університету імені Тараса Шевченка), а по суботах дискусії велись у Музеї мистецтв при Університеті Святого Володимира (нинішньому «червоному» корпусі університету).

Перші академічні установи жилися кваліфікованими університетськими кадрами. Згадаймо, наприклад, професора університету Дмитра Граве, творця першої великої математичної школи в Україні, якого у 1919-му було обрано дійсним членом УАН. В академії він очолив фізико-математичний відділ, брав участь у заснуванні в 1934 році Інституту математики та став його першим директором.

Тісно переплітається також історія університету й Інституту ботаніки імені М. Г. Холодного НАН України, адже перший відіграв важливу роль у становленні та формуванні кадрового складу другого. Так, 1921-го професор Київського університету Олександр Фомін очолив Ботанічний кабінет і гербарій Всеукраїнської академії наук (ВУАН), а з 1922 року – ще й науково-дослідну кафедру ботаніки при Ботанічному саду університету. Обидві ці структури після низки перетворень у 1931-му було об'єднано й організовано в Інститут ботаніки ВУАН, першим директором якого став усе той же академік Олександр Фомін.

У 1920–1930-ті роки минулого століття в Києві активно працював академік І. Шмальгаузен, успішно поєднуючи наукову, викладацьку й організаторську діяльність. Від 1921-го він був професором і завідувачем кафедри університету, з 1922 року – організатором і керівником кафедри експериментальної зоології та низки інших наукових установ, об'єднаних у

1930-му в Інститут зоології і біології ВУАН, який учений очолював у 1930–1941 роках і який згодом було названо на його честь.

Академік Юрій Делімарський – один із найбільш відомих учених у галузі фізичної хімії та електрохімії іонних розплавів і твердих електролітів, а також неорганічної хімії і технології неорганічних матеріалів, упродовж 1938—1964 рр. викладав в університеті, керував кафедрою неорганічної хімії та виховав кілька поколінь вітчизняних хіміків. Водночас починаючи з 1934 року він обіймав посади старшого наукового співробітника, завідувача відділу, директора та радника дирекції Інституту хімії АН УРСР (нині – Інститут загальної та неорганічної хімії імені В. І. Вернадського НАН України).

Серед численних прикладів співпраці в галузі хімії слід згадати засновника вітчизняної школи з фізико-неорганічної і біонеорганічної хімії академіка Костянтина Яцимирського – академіка-секретаря створеного в 1966-му Відділення хімії і хімічної технології АН УРСР. Протягом 20 років він, як професор Київського університету, читав унікальні лекційні курси на хімічному факультеті університету та у кількох зарубіжних вишах.

Загалом процес обміну науково-педагогічними та науковими кадрами між університетом і академією тривав безперервно – видатні вчені керували кафедрами в університеті й одночасно працювали в академії. Така тісна співпраця сприяла розбудові університету та створенню нових на той час факультетів, кафедр, які очолювали чимало тогочасних видатних учених академії – академіки Микола Боголюбов, Олександр Динник, Михайло Лаврентьєв, Олександр Ішлінський, Гурій Савін, Йосип Штокало, а пізніше – академіки Віктор Глушков, Юрій Митропольський, Анатолій Самойленко, Анатолій Скороход і багато інших.

У 1969 році з ініціативи академіків Віктора Глушкова, Івана Ляшка та Президії АН УРСР в університеті було організовано факультет кібернетики, який став першим факультетом цього профілю на теренах колишнього СРСР. У розробленні його перших навчальних програм активну участь брали Іван Сергієнко, Пилип Андон (нині академіки) і велика кількість інших співробітників Інституту кібернетики.

Усі останні 25 років наукові досягнення провідних учених Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України одразу ж ставали предметами спецкурсів і включалися до навчальних планів факультету кібернетики (нині – факультет кібернетики та комп'ютерних наук). У різні часи на факультеті викладали академіки Іван Сергієнко, Валерій Задірака, Аркадій Чикрій, Василь Дейнека, члени-кореспонденти НАН України Олександр Хіміч, Павло Кнопов, Василь Скопецький, професори Анатолій Гладкий, Володимир Булавацький та інші. Їхні спецкурси охоплювали широке коло актуальних тем: паралельні обчислення, обчислення на суперкомп'ютерах, машинне навчання, математичне моделювання, теорію оптимізації, оптимальне керування, криптографію тощо. Плідна співпраця триває досі, даючи студентам і викладачам можливість долучатися до

актуальних досліджень та брати безпосередню участь у науковій роботі Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України.

Не можна оминати увагою ще один яскравий приклад на підтвердження ефективності взаємодії між найбільшим національним університетом і вищою науковою організацією держави. У 1983 р. на радіофізичному факультеті університету було засновано кафедру теоретичної радіофізики для забезпечення кваліфікованого викладання курсів теоретичної фізики студентам цього факультету. Біля її витоків стояли академік Віктор Бар'яхтар, який став її завідувачем, а також професор Євген Білоколотс і член-кореспондент НАН України Борис Іванов (тоді ще доктор фізико-математичних наук, професор). Рівень кваліфікації викладачів кафедри був надзвичайно високим. Вона забезпечувала навчальну й методичну роботу спецфакультету з перепідготовки кадрів за новими перспективними напрямками науки і техніки.

1986 року шляхом об'єднання кафедри теоретичної радіофізики та кафедри математики і математичної фізики було створено кафедру математики та теоретичної радіофізики, яку протягом десятиліття (1986—1996 рр.) очолював уже згаданий академік Віктор Бар'яхтар. Вона й досі забезпечує викладання всіх нормативних курсів із математичної та теоретичної фізики на радіофізичному факультеті, а також значну частину курсів математики на фізичному факультеті.

До прикладів продуктивної взаємовигідної двосторонньої співпраці належать, у тому числі, тісні контакти в освітній та науковій діяльності Інституту теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова НАН України та університету. Розпочалися ці контакти зі створення під керівництвом відомих учених – академіків Миколи Боголюбова й Олексія Ситенка – кафедри теорії ядра на фізичному факультеті університету. Цей крок став відповіддю на запит часу – з огляду на розвиток методів квантової теорії поля та їхнє широке застосування у фізиці високих енергій та фізиці конденсованого стану. Згодом зазначену кафедру реорганізували у кафедру квантової теорії поля.

Новий етап у розвитку плідного співробітництва між цим академічним інститутом та університетом бере початок зі створення у 2000 році Науково-освітнього центру Інституту теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова НАН України. Спільно з кафедрою квантової теорії поля центр цілеспрямовано готує наукові кадри і заклав основи для організації у 2017-му кафедри теоретичної та математичної фізики Київського академічного університету НАН України та МОН України. Зазначений центр створювався з метою залучення наукового потенціалу інституту до підготовки висококваліфікованих наукових кадрів високого рівня з теоретичної та математичної фізики, які володіють сучасними методами наукових досліджень і здатні активно працювати в міжнародних науково-дослідних проектах.

За участю вчених університету, зокрема механіко-математичного факультету, в академії сьогодні функціонують три всесвітньо відомі математичні наукові школи: школа диференціальних рівнянь (започаткована академіком Миколою Боголюбовим як складова частина Київської школи нелінійної механіки, диференціальних рівнянь та математичної фізики; нинішні наукові керівники школи – академіки НАН України Анатолій Самойленко і Микола Перестюк), школа алгебри (заснована професором Дмитром Граве; нинішні наукові керівники школи – Юрій Дрозд і Анатолій Петравчук) і школа теорії ймовірностей (заснована академіком Борисом Гнеденком; нинішні наукові керівники школи – професори Юлія Мішура, Юрій Козаченко).

Ще однією «історією успіху» у співпраці академії та університету в останні роки стали створення й активний розвиток академіками Анатолієм Самойленком і Миколою Перестюком нового у світі наукового напрямку – теорії диференціальних рівнянь з імпульсним впливом.

Несправедливо було б оминати увагою нашу взаємодію у царині соціогуманітарних досліджень. Згадаю лише кілька, але дуже показових прикладів, якими можна описати минуле та нинішній стан академічної-університетської співпраці. По-перше, я маю на увазі науково-освітні контакти між Інститутом філософії імені Г. С. Сковороди НАН України та філософським факультетом Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Інститут філософії, заснований 1946 року, виник, звичайно, не на порожньому місці – підґрунтям для нього послугував понад столітній на той момент доробок університетських професорів. 1962-го директором інституту став професор філософського факультету університету Павло Копнін (згодом – академік), 1968 року – декан філософського факультету доктор філософських наук, професор Володимир Шинкарук. За часів керівництва обох названих учених Інститутом філософії ця наукова установа майже на 95% поповнилася випускниками філософського факультету. Цікаво, що нинішній ректор КНУ імені Тараса Шевченка академік Леонід Губерський – також випускник цього факультету. Зміцнював зв'язки між інститутом та університетом і попередній директор Інституту філософії академік Мирослав Попович, який працював там фактично з перших років діяльності установи. Впевнений, що й нинішній директор Інституту філософії, випускник філософського факультету і член-кореспондент НАН України Анатолій Єрмоленко підтримуватиме ці добрі традиції, що формувалися десятиліттями. І таких прикладів немало.

За роки існування Київського університету в ньому навчалися і працювали сотні видатних філологів, мовознавців, літературознавців, які зробили значний внесок і у розвиток науки в академії. Професорами університету в різні часи були академіки Володимир Іконников (свого часу – також декан історико-філологічного факультету Київського імператорського університету Св. Володимира), філолог і теоретик літератури Володимир Перетц, літературознавець Микола Гудзій, письменник і перекладач

Агатангел Кримський, мовознавці Іван Білодід і Леонід Булаховський, літературознавець Олександр Білецький, фольклорист і літературознавець Андрій Лобода, літературознавець Дмитро Наливайко, члени-кореспонденти НАН України – полоніст і літературознавець Ростислав Радишевський та мовознавець і літературознавець Лариса Шевченко. Звання «Почесний доктор Київського національного університету імені Тараса Шевченка» має відомий український літературознавець, директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України академік НАН України Микола Жулинський.

Варто згадати й про те, що Інститут історії України НАН України та Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України мають угоди про співробітництво з історичним факультетом та Інститутом філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, виступають базовими установами для переддипломної практики студентів. Тільки у 2018 році Інститут історії України НАН України й історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка провели такі спільні наукові заходи, як Міжнародна конференція «Штучні голоди в Україні ХХ століття», Міжнародна наукова конференція «Великий терор 1937–1938 рр.: філософія й інструменталізація, жертви й виконавці, осмислення й історична пам'ять», Міжнародний форум до 85-х роковин Голодомору 1932–1933 років – геноциду Українського народу «Україна пам'ятає, світ визнає».

Співробітництво нашого Інституту археології з університетом традиційно ведеться за трьома напрямками: викладацька діяльність, наукова співпраця та археологічна практика (оскільки студенти історичних факультетів усіх вишів країни після першого року навчання мають проходити обов'язкову археологічну практику). Останнім часом до студентів історичних факультетів приєдналися практиканти-музезнавці, культурологи, історики мистецтва та представники інших спеціальностей. На базі великих археологічних експедицій Інституту археології НАН України (Більської, Ольвійської) проводяться археологічні школи і практикуми для студентів та викладачів.

Традиційно тісні зв'язки з юридичним факультетом університету підтримує Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Так, на базі інституту постійно підвищують кваліфікацію викладачі юридичних дисциплін, співробітники інституту здійснюють наукове консультування бакалаврських і магістерських дипломних робіт, проводяться різноманітні спільні наукові й освітні заходи. За останні роки щонайменше п'ять співробітників інституту викладали у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Важливим напрямом співпраці науковців академії з науково-педагогічними працівниками університету є, безумовно, підготовка спільних публікацій – монографій, підручників, навчальних посібників (тільки за останні 10 років учені НАН України спільно зі співробітниками Київського університету опублікували приблизно 150 різноманітних видань). Фахівці

академічних установ і університетські викладачі залучені й до підготовки низки фундаментальних видань, зокрема Енциклопедії історії України, Енциклопедії сучасної України, Юридичної енциклопедії.

Від кінця 1980-х років успішно функціонує Відділення цільової підготовки Київського національного університету імені Тараса Шевченка при НАН України, яке щорічно спільно з основними кафедрами університету готує висококваліфікованих фахівців із пріоритетних напрямів науки і техніки, які згодом вступають до аспірантури та влаштовуються на роботу в академію. Задля подальшого розширення наукового співробітництва НАН України та КНУ імені Тараса Шевченка, ширшого залучення найбільш талановитих студентів старших курсів до наукової діяльності раз на два роки проводиться конкурс проектів науково-дослідних робіт спільних колективів науковців НАН України та КНУ імені Тараса Шевченка.

Університет відіграє надзвичайно вагомую роль у розвитку академічної науки. Він є одним із «постачальників» кваліфікованих кадрів для Національної академії наук України. Чимало його випускників нині успішно працюють в академічних наукових установах. До прикладу, випускники КНУ імені Тараса Шевченка становлять майже чверть співробітників Інституту фізики напівпровідників імені В. Є. Лашкарьова НАН України. Зі стін цього славетного закладу вищої освіти вийшла ціла плеяда видатних діячів науки і культури. Цікаво, що серед нинішнього складу дійсних членів академії кожний восьмий може з гордістю сказати, що КНУ – його «alma mater».

Для щиро захоплених своєю справою вчених НАН України цілковито природним і логічним є поєднання творчої експериментальної роботи в лабораторіях академічних установ із викладацькою діяльністю в університеті. Це розширює горизонти наукових шкіл, підвищує рівень знань студентів, доповнюючи класичні уявлення новітніми здобутками, наближаючи теорію до практики.

Учені академії та науково-педагогічні працівники університету разом проводять наукові заходи (конференції, презентації наукових видань, публічні лекції). Співробітники академічних установ беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад, що діють на базі університету, здійснюють керівництво кваліфікаційними роботами студентів тощо. Водночас студенти мають змогу проходити курсову й дипломну практику в установах НАН України та долучатися до актуальних наукових досліджень.

Хотів би підкреслити, що вся ця плідна співпраця вже тривалий час була й нині є можливою завдяки активній участі та підтримці ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка академіка НАН України Леоніда Губерського – глибокого мислителя, вченого-філософа, талановитого організатора. Під його досвідченим керівництвом Київський національний університет імені Тараса Шевченка залишається передовим осередком підготовки і виховання викладачів і вчених – інтелектуального ресурсу України – й однозначно вважається лідером вітчизняної освіти та науки, взірцем для модернізації інших закладів вищої освіти. Окрім того,

Леонід Губерський надав істотну підтримку багатьом академічним починанням науковців НАН України. Зокрема, він особисто брав активну участь у налагодженні діяльності Київського академічного університету НАН України та МОН України, завдяки чому академія сподівається збільшити поповнення своїх лав талановитою науковою молоддю.

Тож багаторічна плідна співпраця Національної академії наук України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка базується, з одного боку, на підготовці висококваліфікованих фахівців для академічних наукових установ академії в університеті, а з другого, на залученні провідних учених НАН України до викладання студентам, а також на спільній науково-дослідницькій і методичній роботі для розвитку вітчизняних науки й освіти. Забезпечити подальше розширення та поглиблення нашої двосторонньої взаємодії покликаний офіційний документ, який її закріплює, – Договір про співробітництво між академією та університетом, укладений нами у 2010-му.

У рік великого ювілею хочеться побажати Київському національному університету імені Тараса Шевченка, Університету з великої літери, його професорсько-викладацькому складу та керівництву нових вагомих звершень на науково-освітній ниві, а також талановитих і сумлінних студентів, які, полишивши стіни цього храму науки, понесуть добру славу про нього по всіх усядах. Многая літа університету!

Борис Патон, Президент Національної академії наук України, академік.

Адреса публікації на сайті газети «Голос України»: <http://www.golos.com.ua/article/320989>.

Читайте також: [«Університет завжди був і залишається надійним стратегічним партнером Національної академії наук України»](#) – стаття ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка академіка НАН України Л. Губерського, присвячена історії становлення, розвитку та сучасному етапу діяльності КНУ імені Тараса Шевченка ([вгору](#))

Додаток 3

12.09.2019

Засідання Президії Національної академії наук України 11 вересня 2019 року

11 вересня 2019 р. під головуванням Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона відбулося чергове засідання Президії НАН України ([Національна академія наук України](#)).

<...> Було заслухано й обговорено доповідь Президента Національного центру «Мала академія наук України» (МАН України) академіка Станіслава Довгого «Щодо стану та перспектив розвитку наукової освіти в Україні».

Доповідач зазначив, що МАН України проводить значну роботу з виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей. Зараз на зміну традиційним освітнім методикам приходять новітні, які ґрунтуються на досягненнях науки та техніки. У розвинених країнах серед популярних підходів дедалі частіше говорять про наукову освіту як альтернативу для молодого покоління.

Практично в усіх країнах ініціатива вивчення та впровадження наукової освіти належить академіям наук. Сьогодні існує кілька міжнародних асоціацій, які об'єднують національні академії наук. Серед найбільш авторитетних – ІАР (Міжнародна асоціація наукового партнерства) й ALLEA (Європейська федерація академії наук).

Важливу роль у науковому розвитку МАН України відіграє новий Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, де у статті 21 «Спеціалізована освіта» зазначено, що держава створює умови для залучення учнівської молоді до наукової та науково-технічної діяльності, в тому числі через систему закладів спеціалізованої освіти наукового профілю, зокрема МАН України, статус і засади діяльності якої визначаються Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Аналізуючи досвід розроблення та впровадження наукової освіти, ЮНЕСКО визнало МАН України безперечним лідером у цьому напрямі, а 39-а сесія Генеральної конференції ЮНЕСКО ухвалила рішення про створення на базі МАН України Центру ЮНЕСКО з наукової освіти для творчих обдарованих дітей. У березні 2018 р. між Генеральним директором ЮНЕСКО та Урядом України було підписано Угоду про створення такого центру.

За час своєї діяльності Центр ЮНЕСКО МАН України суттєво розширив рамки міжнародного співробітництва, спрямованого на інтеграцію МАН України в європейський та світовий освітній простір. Встановлено партнерські зв'язки з понад 30-ма країнами світу (Німеччиною, Польщею, Францією, Чорногорією, Словаччиною, Мексикою, США, Об'єднаними Арабськими Еміратами, Сінгапуром, Китаєм, Тунісом, Кенією, Казахстаном, Азербайджаном та ін.). Протягом 2018–2019 рр. учні МАН України взяли участь у таких міжнародних заходах, як Міжнародна наукова виставка MILSET (MILSET Expo Sciences Europe, Польща); Міжнародна конференція молодих дослідників «ICYS» (Сербія); Європейський конкурс молодих учених «EUCYS»; Міжнародна олімпіада з філософії (Італія); Міжнародний конкурс «GENIUS Olympiad» (США); Міжнародний науковий фестиваль I-FEST (International Festival of Engineering, Science and Technology); Міжнародний фестиваль інженерії, науки та технологій (Туніс); Міжнародна школа «Teenager Maker Camp & Teacher Workshop» (Китай); Міжнародний конкурс наукових проєктів INSPO (Туреччина); Науково-освітня виставка-конкурс у галузі технічних наук та енергетики OKSEF (Туреччина); Міжнародна олімпіада з креативності (Destination Imagination, США) тощо. Щорічно учні й педагоги МАН України проходять навчання у провідних

наукових лабораторіях світу – CERN (Женева), X-Lab (Гетінген), NASA (Г'юстон), Argon (Чикаго) тощо.

У більшості розвинених країн світу інтенсивно розвиваються новітні методи музейної педагогіки. Традиційні музеї з їхніми закритими експозиціями вже не відповідають вимогам сучасного відвідувача, особливо молоді. Водночас, великої популярності набувають центри науки – освітні простори, де в інтерактивній і доступній формі демонструються наукові здобутки людства. Саме ці ідеї МАН України впровадила в Музеї науки, який розміщуватиметься в будинку Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації». Особливістю Музею науки МАН України є поєднання експозиційних просторів із мережею пов'язаних наукових лабораторій. Музей матиме майже 20 науково-навчальних лабораторій, найзначущими серед яких є лабораторії: геоінформаційних систем та дистанційного зондування Землі; океанографічних досліджень; квантових наноматеріалів; програмування роботів; конструювання роботів; альтернативних джерел енергії та сталого розвитку; мала нобелівська лабораторія тощо. Тематика експозицій тісно поєднується з напрямками науково-навчальних лабораторій, які функціонуватимуть під патронатом галузевих інституцій НАН України.

У 2019 р. з ініціативи Центру ЮНЕСКО МАН України Секретаріат ЮНЕСКО погодив заявку щодо створення кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова. Серед основних завдань кафедри – створення й налагодження міжуніверситетської мережі співробітництва під егідою ЮНЕСКО, підготовка та перепідготовка українських педагогів, здатних реалізовувати принципи наукової освіти, формування банку даних із проблем наукової освіти, організація міжнародних конференцій і круглих столів під егідою ЮНЕСКО.

У 2019 р. МАН України ініціювала започаткування журналу «Теорія та практика наукової освіти» (Theory and Practice of Science Education) з метою поширення на міжнародному рівні власного досвіду впровадження наукової освіти у викладацьку практику, а також для створення дискусійного майданчика з обґрунтування сучасних методик у галузі наукової освіти. Журнал видається англійською мовою відповідно до стандартів міжнародних наукових журналів та є єдиним в Україні журналом із наукової освіти. Крім вітчизняних науковців, членами редколегії та авторами є відомі зарубіжні дослідники в галузі наукової освіти, експерти ЮНЕСКО й інші.

Спільно з Державною науковою установою «Київський академічний університет» МАН України створює Київський Малий академічний університет, який матиме у своєму складі близько 20 наукових лабораторій, тісно пов'язаних з експозиціями Музею науки МАН України – такими, як лабораторії фізики високих енергій; астрономії; математики та математичного моделювання; сталого розвитку; лабораторія робототехніки.

В обговоренні доповіді академіка Станіслава Довгого виступили директор Київського академічного університету член-кореспондент НАН України Олександр Кордюк, директор Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук (НАПН) України кандидат філософських наук Максим Гальченко, президент НАПН України академік НАПН України та НАН України Василь Кремень, перший віцепрезидент НАН України академік Володимир Горбулін, академік-секретар Відділення біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України, директор Інституту біохімії імені О. В. Палладіна НАН України академік Сергій Комісаренко.

([вгору](#))

Додаток 4

12.09.2019

Засідання Президії Національної академії наук України 11 вересня 2019 року

11 вересня 2019 року під головуванням Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона відбулося чергове засідання Президії НАН України ([Національна академія наук України](#)).

У засіданні взяв участь перший заступник Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, народний депутат України, доктор юридичних наук, професор Олександр Лукашев. Перед засіданням відбулася його зустріч із Президентом НАН України академіком Борисом Патonom.

Звертаючись до присутніх на засіданні, О. Лукашев передусім подякував за можливість узяти участь у роботі Президії НАН України і розповісти про діяльність Комітету. Він поінформував, що наразі до складу Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій входять 13 народних депутатів (восьмеро з них представляють політичну партію «Слуга народу», двоє – політичну партію «Голос», по одному – політичні партії «Опозиційна платформа за життя», «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» та «Європейська солідарність»; очолює Комітет народний депутат України Сергій Бабак). У структурі Комітету створено 6 підкомітетів: з питань раннього розвитку та дошкільної освіти; з питань загальної, середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях; з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти; з питань вищої освіти; з питань освіти впродовж життя та позашкільної освіти; з питань науки та інновацій. Відповідно до розподілу обов'язків у Комітеті, за сфери науки й інноваційної діяльності відтепер відповідає народний депутат України О. Лукашев.

«Уже перші засідання Комітету засвідчили майже однаковість щодо цілей його роботи, – зауважив він. – За визначенням Прем'єр-міністра України Олексія Гончарука, освіта, наука, інновації, технології – це

пріоритети, на яких Україна як держава має зосередитися і в які необхідно інвестувати». Сьогодні на розгляді Комітету перебуває 30 законопроектів, зокрема Проект Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»», який у першому читанні схвалила Верховна Рада України VIII скликання: «Ми вже розпочали роботу над цим законопроектом і тому розраховуємо на рекомендації та поради для його підготовки до другого читання. Від часу ухвалення нової редакції Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» минуло вже майже 4 роки, але, на жаль, він не працює повноцінно, оскільки головною проблемою залишається неналежне фінансування науки: реальні нинішні показники – 0,16 % ВВП (причому прогнозний показник фінансування Національної академії наук і національних галузевих академій наук України, які Міністерство фінансів України довело до відома Парламенту, є навіть на 5,1 % меншим), натомість законодавець зобов'язує надавати фінансування на рівні 1,7% ВВП».

О. Лукашев також наголосив, що профільний комітет не підтримує ідеї щодо реорганізації структури вітчизняної академічної науки, зокрема щодо ліквідації національних галузевих академій наук, оскільки, як він підкреслив, це становить пряму загрозу українській науці, а надбання, отримані протягом десятиліть у межах національних галузевих академій наук, мають отримати подальший розвиток. На найвищому державному рівні Україна декларує пріоритетність освіти, науки та інновацій, а інфраструктура науки – це і є насамперед Національна академія наук і національні галузеві академії наук, – наголосив народний депутат. Крім того, питання розвитку науки та інновацій – це питання прогресу й утвердження позитивного іміджу нашої країни на міжнародній арені. «Хорошими сигналами слід вважати те, що найвище керівництво держави в особі Президента і Голови Верховної Ради вже провело зустрічі з керівництвом Національної академії наук. Тому ми маємо надію на те, що перспективи академічної науки в Україні будуть позитивними і в цьому напрямі відбудуться реальні зрушення», – підсумував О. Лукашев, насамкінець запевнивши, що профільний парламентський комітет зацікавлений у розвитку науки та вважає цей напрям роботи пріоритетним для себе, і висловивши від імені комітету сподівання на активну та плідну співпрацю з Національною академією наук України.

[\(вгору\)](#)

Додаток 5

19.09.2019

Ганна Новосад: я готова ініціювати рішення, щоб між читаннями в бюджеті-2020 Нацфонд досліджень став головним розпорядником коштів

Міністерство максимально сприятиме запуску Нацфонду досліджень та зробить все можливе, щоб на 2020 рік він уже став головним розпорядником коштів (ГРК) і не залежав від МОН. Про це зазначила Міністр освіти і науки

Ганна Новосад на зустрічі з представниками Національного фонду досліджень 19 вересня 2019 р. у приміщенні МОН ([Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України](#)).

«Закон “Про наукову та науково-технічну діяльність” передбачає, що Національний фонд досліджень є головним розпорядником коштів. Зараз ГРК за нашими коштами був МОН, це мотивували тим, що фонд не був ще навіть юридичною особою. Зараз ми ці організаційні питання завершуємо», – зазначив Леонід Яценко, голова Національного фонду досліджень України.

Він додав, що було б правильно, якщо б бюджет на 2020 рік відповідав профільному закону і фонд сам розпоряджався своїм фінансуванням.

Дмитро Чеберкус, гендиректор директорату науки МОН, додав, що Міністерство максимально зацікавлене в тому, щоб фонд став ГРК.

«Якщо ви будете нашим розпорядником нижчого порядку, нам потрібно буде на рівні МОН виписати алгоритм, як ми з вами працюватимемо. Це додаткові накази, які займуть багато часу», – пояснив гендиректор.

Міністр Ганна Новосад підкреслила, що МОН має великий інтерес, щоб усі процеси запуску фонду відбулися максимально швидко.

«Я готова ініціювати рішення, щоб між читаннями в бюджеті-2020 Нацфонд досліджень став головним розпорядником коштів. Також ми маємо розробити план усіх документів, які спільно з вами треба запуснути, щоб НФД почав роботу вже найближчим часом», – наголосила Ганна Новосад.

([вгору](#))

Додаток 6

23.09.2019

Бюро Президії НААН: «Молекулярно-біологічні властивості вірусів агроценозів і лісових екосистем: біобезпека, розробка сучасних методів діагностики та профілактики»

Учасники засідання взяли участь у розгляді актуального і важливого питання аграрної науки і виробництва, а саме: загрози розповсюдження хвороб рослин вірусної природи, що призводить як до зменшення біорізноманіття в цілому, так і до втрат у сільському господарстві ([Національна академія аграрних наук України](#)).

Як показало обговорення, важливим у цьому відношенні є розроблення відповідної наукової програми «**Фітовірусологія в АПК**» на 2021-2025 рр., яка охоплюватиме такі аспекти: шкодочинність вірусів рослин та їх різноманіття; стійкі сорти рослин та отримання безвірусного посадкового матеріалу; переносники вірусів рослин та їх контроль; безвекторні шляхи перенесення вірусів та заходи запобігання поширення фітовірусів цими шляхами; рослини-резерванти фітовірусів та кормові рослини або коло хазяїв переносників, протифітовірусні засоби та їх розроблення тощо. Цікавою є також пропозиція щодо створення в системі нашої Академії наукового центру «**ВІРУС**», для чого необхідно буде задіяти

інтелектуальний і матеріально-технічний потенціал наукових установ із запровадження досягнень біологічної та молекулярно-генетичної науки в цій галузі, зокрема: Інститут агроекології і природокористування НААН, Інститут садівництва НААН, Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН та ін.

Актуальність розглянутого питання проглядається не лише у фундаментальній, а й практичній площині. Так, поява в останні десятиріччя нового покоління діагностичних методів дала змогу на новому рівні вивчати розповсюдженість фітовірусів у навколишньому природному середовищі. Визначення зон розповсюдженості, механізмів передачі, кола рослин-господарів, реакції на зміни оточуючого середовища дають можливість не тільки більш повно характеризувати будь-якого збудника вірусів, але і прогнозувати появу та розвиток епідемій вірусних хвороб та вибудовувати стратегію і тактику боротьби з ними, наприклад, запровадження стійких сортів, боротьба з резервантами та переносниками вірусів, отримання безвірусного посадкового матеріалу тощо.

([вгору](#))

Додаток 7

25.09.2019

Кабмін призначив виконавчим директором Нацфонду досліджень Бориса Сорочинського – вченого-біолога з понад 40-річним науковим досвідом

Уряд призначив виконавчого директора Національного фонду досліджень (НФД) – цю посаду обійняв Б. Сорочинський, науковець з понад 40-річним стажем. Відповідне розпорядження було прийнято під час засідання Уряду 25 вересня 2019 р. ([Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України](#)).

Для відбору кандидатів було проведено відкритий конкурс – на нього подалися 9 претендентів. За підсумками співбесід Наукова рада Фонду провела таємне голосування й прийняла рішення рекомендувати кандидатуру Б. Сорочинського. Її також погодив Науковий комітет Нацради з питань розвитку науки і технологій, який виконує функції наглядової ради Нацфонду.

Б. Сорочинський очолить один із органів управління Фонду – виконавчу дирекцію. Вона забезпечить:

- поточну роботу НФД; організацію та проведення конкурсів;
- укладання договорів;
- контроль цільового використання бюджетних коштів;
- звітування та забезпечення документообігу.

Це призначення – один з фінальних організаційних кроків, що необхідні для старту повноцінної роботи Фонду. Адже саме виконавчий директор має надати пропозиції щодо чисельності, структури та штатного розпису НФД,

кошторису, бюджетних запитів тощо. Також він призначає та звільняє працівників дирекції Фонду.

Тож найближчим часом Б. Сорочинський повинен буде розробити структуру та штатний розпис Фонду, сформувати команду виконавчої дирекції, завершити реорганізацію Держфонду фундаментальних досліджень, правонаступником якого є НФД, та вирішити питання оренди приміщень.

Водночас для початку надання грантів Фонду також треба буде затвердити порядки конкурсного відбору та фінансування проєктів, формування та використання коштів.

Нагадуємо, що [раніше Міністр освіти і науки Ганна Новосад наголосила: МОН максимально сприятиме запуску Нацфонду досліджень та зробить все можливе, щоб на 2020 рік він став головним розпорядником коштів і не залежав від Міністерства.](#)

Довідково.

Сорочинський Борис Володимирович народився 16 серпня 1956 р. Наукову діяльність розпочав 1978-го аспірантом в Інституті фізіології рослин Академії наук. Відтак обіймав посади наукового співробітника, завідуючого лабораторією, заступника директора, завідуючого відділа в наукових установах. На момент обрання виконавчим директором НФД працював старшим науковим співробітником ДУ «Інститут харчової біотехнології та геноміки Національної академії наук України». Доктор біологічних наук.

[Національний фонд досліджень було створено 4 липня 2018 року](#). Його головною функцією буде грантова підтримка досліджень та розробок українських вчених попри їх відомче підпорядкування. На 2019 р. для початку роботи Фонду держбюджетом передбачено понад 260 млн грн.

Органами управління Фонду є:

- наглядова рада (її функції виконує Науковий комітет Нацради з питань розвитку науки і технологій)

- наукова рада ([до неї входить 30 українських вчених з наукових установ та вишів, персональний склад затверджено Урядом 27 грудня 2018 року](#))

- голова фонду ([6 березня 2019 року на цю посаду був призначений Леонід Яценко](#))

- виконавча дирекція.

([вгору](#))

Додаток 8

01.10.2019

Президент НАН України академік Борис Патон отримав нагороду Посольства КНР в Україні

30 вересня 2019 р., напередодні 70-ї річниці від дня заснування Китайської Народної Республіки, в Інституті електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України відбулася зустріч Президента Національної академії наук України академіка Бориса Патона з Надзвичайним та Повноважним

Послом Китайської Народної Республіки в Україні паном Ду Веєм. На зустрічі були також присутні перший віцепрезидент НАН України, голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік Антон Наумовець, заступник директора з наукової роботи Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України академік Сергій Кучук-Яценко, начальник Відділу міжнародних зв'язків НАН України кандидат історичних наук Анатолій Мирончук, учений секретар Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України кандидат технічних наук Ілля Клочков і радник Посольства КНР в Україні Чжан Мін ([Національна академія наук України](#)).

Президент Академії привітав посла Ду Вея із 70-річчям утворення КНР, зазначивши, що від моменту свого заснування Китайська Народна Республіка досягла величезних успіхів, перетворилася на процвітаючу державу, котра впевнено крокує у майбутнє шляхом прогресу, науки й інновацій.

Академік Борис Патон передав щирі вітання всім китайським вченим і спеціалістам, які разом з українськими науковцями працюють над отриманням вагомих результатів за багатьма актуальними напрямками науки і техніки, а також над розв'язанням найскладніших проблем та викликів сьогодення. Водночас, він наголосив на тому, що науково-технічна співпраця з КНР була й залишається пріоритетним напрямом міжнародної діяльності НАН України.

Надзвичайний та Повноважний Посол Ду Вей відзначив, що успіхи сучасного Китаю неможливі без активної та дієвої допомоги української наукової спільноти, наголосивши, що керівництво КНР високо оцінює наявний у НАН України рівень високих технологій, відзначає перспективність двосторонньої співпраці й заявляє про готовність її розширення.

Із нагоди 70-ї річниці утворення Китайської Народної Республіки та за вагомий особистий внесок у розвиток дружби між Китаєм та Україною, сприяння двосторонньому науково-технічному співробітництву посол Ду Вей вручив Президентові НАН України відзнаку Дружби Посольства КНР в Україні, виготовлену спеціально до знаменної дати.

У ході щирої дружньої розмови Президент Академії відзначив перспективність подальшої співпраці, поінформував китайського дипломата про передові науково-технічні розробки Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України, які зараз активно впроваджуються в Китаї, а той, у свою чергу, запевнив, що Посольство КНР в Україні й надалі сприятиме розбудові та поглибленню двостороннього співробітництва у науково-технічній сфері.

([вгору](#))

30.09.2019

Указ Президента України № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»

З метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина постановляю:

[\(Офіційне інтернет-представництво Президента України\).](#)

1. Підтримуючи проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», забезпечувати дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року:

- 1) подолання бідності;
- 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства;
- 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці;
- 4) забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
- 5) забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат;
- 6) забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією;
- 7) забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх;
- 8) сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх;
- 9) створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям;
- 10) скорочення нерівності;
- 11) забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;
- 12) забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва;
- 13) вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками;
- 14) збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку;
- 15) захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням,

припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття;

16) сприяння побудові миролюбного и відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях;

17) зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року є орієнтирами для розроблення проектів прогностичних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України.

2. Кабінету Міністрів України забезпечити:

1) проведення у двомісячний строк із залученням вчених, експертів, представників громадських об'єднань аналізу прогностичних і програмних документів з урахуванням Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року та за результатами такого аналізу у разі необхідності вжити заходів щодо їх удосконалення;

2) упровадження дієвої системи моніторингу реалізації Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року та оприлюднення його результатів щороку до 1 березня року, який настає за звітним.

3. Рекомендувати Національній академії наук України, Національній академії аграрних наук України, Національній академії медичних наук України, Національній академії педагогічних наук України, Національній академії правових наук України, Національній академії мистецтв України враховувати Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року під час визначення напрямів наукових досліджень.

4. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. Зеленський

30 вересня 2019 року

([вгору](#))

Додаток 10

16.09.2019

Панорама інновацій: українські винаходи та новітні розробки

Молоде українське бачення благоустрою міст, органічні добрива з відходів птахівництва, оправа для окулярів з кавової гущі, цифрові інструменти для завчасного виявлення небезпечних хвороб, інноваційні українські проекти, які отримали дорогу до життя. Пропонуємо ознайомитися з добіркою цікавинок зі світу інновацій ([Український інститут інтелектуальної власності](#)).

Українські студенти, учасники проекту Make It Smart, презентували у Варшаві фахівцям у сфері Smart City свої інноваційні проекти, спрямовані на

покращення комфорту життя в містах. Серед проектів – мобільний додаток для полегшення сортування сміття, проект з використання п'єзоелементів для благоустрою соціальних будівель та громадських просторів, автоматична система для рівномірного розподілу тепла в житлових будинках під час опалювального сезону.

[Дізнатися більше](#)

Школярі та вчителі з технічного гуртка на Дніпропетровщині створили перший у світі апарат, який виготовляє картини з бісеру. Першу роботу, яка складається з 240 тис. намистинок, бісероробот створив за три дні.

[Дізнатися більше](#)

Українські інженери з компанії Globallogic створили систему для раннього виявлення та завчасного прогнозування хвороби Альцгеймера, а також розробили засоби для аналізу ризику меланоми за фотографією та інсульту за допомогою селфі.

[Дізнатися більше](#)

Визначено двох переможців програми розвитку стартапів МНР accelerator 2.0, спільного проекту Radar Tech, Agrohub та МХП. За підсумками МНР accelerator 2.0 комерційний запуск з МХП в 2019-2020 році отримали команди QRSmarty та Khmarka. Ще шість команд, які брали участь у відборі до акселератора, продовжать активну співпрацю з агрохолдингом.

[Дізнатися більше](#)

Українська компанія Ochis розробила серію оправ для окулярів, які зроблені з кавової гущі. Такі оправы розкладаються в 100 разів швидше за пластикові аналоги, перетворюючись на добриво для рослин. Проект Ochis Coffee зібрав \$ 13 тис. на Kickstarter й залучив клієнтів із США, Західної Європи, Японії та Австралії.

[Дізнатися більше](#)

Нуль відходів: добрива з відходів птахівництва. У проекті Bonechar реалізована технологія переробки біомаси та твердих органічних відходів у добрива. Вона дозволяє отримати органічний продукт, який за характеристиками відповідає мінеральному – концентрованому фосфорному добриву, відомому як подвійний суперфосфат.

[Дізнатися більше](#)

[\(вгору\)](#)

Додаток 11

Від «Горизонту 2020» до «Горизонту Європа»

Які майбутні цілі досліджень та інновацій, що фінансуватимуться ЄС? Які нагальні завдання постають перед новою програмою? Які найважливіші наслідки – наукові, технологічні, економічні, соціальні – мають бути отримані від наукових та інноваційних проектів, що фінансуються ЄС? На ці запитання ще немає остаточних відповідей ([Світ](#)).

Європейська Комісія нині перебуває у процесі інтенсивного проектування наступної програми ЄС з досліджень та інновацій (2021-2027) з пропонуванним бюджетом у 100 мільярдів євро. Цей процес допоможе сформувати напрями вкладення європейських інвестицій у дослідження та інновації у найближчі роки. У межах цього процесу Комісія розпочала активно підключати наукову та дослідницьку громадськість.

Онлайн-консультації щодо тематичного наповнення нової програми будуть відбуватися як в Європі, так і за її межами. Отримані дані викорис-товуватимуться для підготовки «Стратегічного плану» Horizon Europe, який потім стане основою робочих програм для перших чотирьох років програми (2021-2024). Загалом, консультації допоможуть визначити вплив досліджень, залучити нові ідеї <...> Процес спільного проектування гарантує, що програма Horizon Europe буде спрямована на найбільш важливі питання сьогодення та майбутнього: покращить наше повсякденне життя і допоможе розв'язати, або, принаймні, наблизитися до розв'язання, таких великих соціальних проблем, як зміна клімату, інноваційні можливості та рішення для сталого майбутнього.

<...> Перший Стратегічний план Horizon Europe (2021-2024) визначить основні чинники, пріоритети стратегічної політики та цільові впливи, яких необхідно досягти, а також окреслить місії та цілі європейського партнерства. Передбачається, що він буде схвалений Єврокомісією наприкінці нинішнього року за умови домовленості між Європейським Парламентом і Радою щодо довгострокового бюджету ЄС (2021-2027) та пов'язаних з ним горизонтальних положень.

[\(вгору\)](#)

Додаток 12

09.09.2019

Москалець В.

Історія однієї перемоги: чого я навчилася в американських аспірантів

<...> Нечасто трапляються оптимістичні приводи написати статтю про академічне життя. Зазвичай ми згадуємо про низькі зарплати, непевність та прекарну працю. В Україні до цього списку додаються корупція та плагіат. Але саме один із таких оптимістичних прикладів я спостерігала під час стажування на програмі Фулбрайта – історію успіху та перемоги профспілки аспірантів в Іллінойського університету в Чикаго після кількатижневого страйку навесні 2019 р. Цей випадок досить унікальний, саме тому про нього багато писали американські медіа, а досвід цієї профспілки перейняли інші університети Чикаго ([Спільне](#)).

Після розмов зі страйкарями я замислилася й вирішила порівняти, які можливості дає профспілковий рух для розв'язання проблем молодих науковців у США та в Україні. Я писала дисертацію на спільній програмі

українського та польського університетів і, навчаючись у двох закладах, спостерігала за двома моделями аспірантури. Про американську аспірантуру, куди багато хто мріє потрапити, я чула від колег, але під час стажування могла познайомитися з проблемами американських аспірантів.

<...> *Аспірантура в США*

Аспірантура в Америці триває зазвичай п'ять років, протягом яких аспіранти слухають курси, проводять дослідження та викладають – переважно проводять семінари або ведуть мовні курси. На відміну від України, перші два роки навчання дуже інтенсивні й насичені навчальними курсами, а вже самі дослідження починають робити пізніше. Зазвичай, щоб захистити дисертацію, обсяг і глибина якої серйозніша, ніж в Україні, потрібно шість-сім років. Для завершення праці шукають додаткові гранти. Значна частина аспірантів, особливо великих та відомих університетів, – це іноземні дослідники, яким увесь процес ускладнюють візові питання та заборона працювати поза університетом чи понад визначену кількість годин.

Аспіранти в США отримують справді великий викладацький досвід. Робота в університеті [займає](#) двадцять годин на тиждень і [означає](#) повну відповідальність за курс, включно зі складанням силабусу та консультаціями. Для порівняння, в Україні я майже не викладала – лише інколи вела семінари в межах практики. В Польщі навантаження було більшим і також передбачало складання силабусу та керування всім курсом, але не могло перевищувати 90 годин на рік (здебільшого це був один курс у семестр).

Оскільки викладати та досліджувати доводиться багато, а канікули витрачаються, наприклад, на поїздки в архіви, то американські аспіранти розраховують утримувати себе зі стипендії. Це відрізняє їх від студентів-бакалаврів, які живуть за зароблені гроші, гроші батьків та платять за навчання з позики в банку. В аспірантурі покладатися на батьків уже не личить. Український аспірант чи аспірантка, натомість, не дуже розраховує на офіційну стипендію і, маючи більше вільного часу, шукає додатковий заробіток одразу. Втім, його навряд чи вважатимуть університетським працівником, і впливу на рішення кафедри аспіранти не мають.

[Повний текст](#)
([вгору](#))

Додаток 13

02.09.2019

Более четверти ученых НАН Беларуси моложе 35 лет

Молодые ученые в возрасте до 35 лет составляют более 25 % от общей численности исследователей в Национальной академии наук Беларуси. Об этом рассказал председатель Президиума НАН Беларуси В. Гусаков на торжественном мероприятии, посвященном началу нового учебного года в Институте подготовки научных кадров НАН, сообщили БЕЛТА в пресс-службе Академии наук ([БЕЛТА](#)).

«Сегодня в НАН Беларуси созданы необходимые условия для успешной научной деятельности. Все учащиеся академической магистратуры и аспирантуры, а также молодые научные сотрудники обеспечены жильем, ежегодно проводятся различные спортивные и массово-культурные мероприятия. В последние годы значительно активизировал деятельность Совет молодых ученых. В настоящее время он объединяет более 2,5 тыс. молодых ученых НАН в возрасте до 35 лет, занимающихся научно-исследовательской деятельностью, что составляет более 25 % от общей численности исследователей. Предоставлены возможности для активного участия молодых ученых в различных проектах и грантах, учрежден молодежный конкурс «100 талантов НАН Беларуси», – рассказал В. Гусаков.

Председатель Президиума НАН подчеркнул, что талантливые молодые исследователи находят поддержку в своих начинаниях. «Сегодня в НАН Беларуси есть все необходимое не только для организации научных исследований, но и для получения качественного образования благодаря широкому использованию современных образовательных технологий, развитию материальной базы и инновационных проектов», – отметил он.

Торжественное мероприятие, посвященное Дню знаний, прошло 2 сентября на открытой площадке перед зданием Президиума НАН. В нем приняли участие магистранты Института подготовки научных кадров НАН, члены бюро Президиума НАН, руководители научных организаций, известные ученые страны <...> Первые занятия магистрантов прошли в стенах Центральной научной библиотеки имени Якуба Коласа НАН. <...> В Институте подготовки научных кадров НАН начали учебу по 11 специальностям 124 магистранта. Это выпускники ведущих высших учебных заведений страны: БГУ, БГУИР, БНТУ, БГЭУ, БГПУ и других. Среди абитуриентов, поступивших в этом году, наиболее востребованными оказались специальности «искусствоведение», «экономика», «физика», «биология», «химия». Выпускники очной бюджетной формы обучения распределяются в основном в научные организации Национальной академии наук.

Подготовка студентов на второй ступени высшего образования в магистратуре проводится в Институте подготовки научных кадров НАН Беларуси с 2007 г.

[\(вгору\)](#)

Додаток 14

04.10.2019

Міжнародний науковий симпозіум «Питання оптимізації обчислень (ПОО-XLVI)»

З 24 по 27 вересня 2019 р. в Інституті кібернетики імені В.М. Глушкова НАН України пройшов Міжнародний науковий симпозіум «Питання оптимізації обчислень (ПОО-XLVI)», присвячений 50-річчю від дня

проведення I симпозиуму та літньої математичної школи з питань точності та ефективності обчислювальних алгоритмів 1969 р. ([Національна академія наук України](#)).

Організаторами симпозиуму виступили: Міністерство освіти і науки України, Національна академія наук України, Інститут кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та АТ «Інститут інформаційних технологій» (м. Харків).

У роботі симпозиуму взяли участь 114 учасників, з 46 організацій та з 6 країн світу: України, Швейцарії, Німеччини, Польщі, Росії та Білорусі.

Серед учасників симпозиуму було 2 академіка НАН України, 1 член-кореспондент НАН України, 1 член-кореспондент НАПН України, 24 доктори фізико-математичних наук, 17 докторів технічних наук, 23 кандидати фізико-математичних наук, 18 кандидатів технічних наук, 1 кандидат юридичних наук, 7 аспірантів, викладачі та асистенти вузів, докторанти та студенти. Велику підготовчу роботу по організації та проведенню Міжнародного симпозиуму виконала вчений секретар симпозиуму старший науковий співробітник Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України кандидат фізико-математичних наук Інна Швідченко.

Робота симпозиуму проходила в 7 секціях:

- загальна теорія оптимізації обчислень;
- наближення та відновлення функцій і функціоналів;
- цифрова обробка сигналів та зображень;
- розв'язування рівнянь;
- системний аналіз, оптимізація, математичне програмування;
- методи захисту інформації;
- прикладні задачі.

Пріоритетними напрямками доповідей були:

- побудова гарантованих оцінок якості наближеного розв'язку задачі;
- побудова оцінок знизу точності та швидкодії типових задач обчислювальної математики;
- виявлення та уточнення апріорної інформації про задачу;
- побудова оптимальних та асимптотично оптимальних алгоритмів розв'язання типових задач обчислювальної математики;
- побудова оптимальних оцінок з урахуванням вибору найкращого інформаційного оператора для даного класу задач;
- побудова ефективних алгоритмів розв'язання типових класів задач обчислювальної та прикладної математики в різних моделях обчислень: послідовної, паралельної, квантової, оптичної, в системі залишкових класів;
- побудова доказуємо стійких криптографічних та стеганографічних систем;

– побудова комп'ютерних технологій розв'язання задач прикладної та обчислювальної математики з заданими значеннями характеристик якості за точністю та швидкістю.

Тематика симпозіуму є актуальною, оскільки спрямована на побудову ефективних (у тому числі оптимальних) методів розв'язання складних задач, використання методів паралельної математики, застосування комп'ютерних технологій розв'язання задач прикладної та обчислювальної математики з заданими значеннями характеристик якості за точністю та швидкістю.

Для учасників симпозіуму було організовано відвідання меморіальної кімнати академіка В. М. Глушкова – засновника та першого директора інституту, кімнати пам'яті Інституту та суперкомп'ютерного комплексу СКІТ. Екскурсії провели старший науковий співробітник Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України кандидат фізико-математичних наук Віра Глушкова, провідний науковий співробітник Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України кандидат фізико-математичних наук Анжеліна Каленчук-Порханова та старший науковий співробітник Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України кандидат фізико-математичних наук Володимир Сидорук.

В рамках симпозіуму був проведений круглий стіл, присвячений 50-річчю від дня проведення I симпозіуму та літньої математичної школи з питань точності та ефективності обчислювальних алгоритмів. Спогадами поділились: директор Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова академік НАН України Іван Сергієнко, завідувач відділу оптимізації чисельних методів академік НАН України Валерій Задірака, заступник директора Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова член-кореспондент НАН України Олександр Хіміч, провідний науковий співробітник Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України кандидат фізико-математичних наук Анжеліна Каленчук-Порханова та інші.

Далі учасники заслухали і обговорили низку цікавих і змістовних наукових доповідей.

Під час роботи симпозіуму був проведений конкурс на кращу доповідь молодого вченого. Перше місце здобула магістрант Ужгородського національного університету О. І. Когутич. Ще чотири призових місця дістались представникам Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та АТ «Інститут інформаційних технологій» (М. В. Єсіній, І. С. Кудряшову, В. А. Пономару) та Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (А. А. Матійко).

На заключному засіданні були прийняті відповідні рішення, серед яких:

1. Вважати за доцільне подальше проведення наукових форумів з питань оптимізації обчислень з частотою не менше один раз на два роки. Наступний науковий форум – міжнародну наукову конференцію «Питання оптимізації обчислень» провести 21–24 вересня 2021 року у Львові разом з Національним університетом «Львівська політехніка» та Інститутом

прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України.

2. Ініціювати плідну співпрацю НАН України, вищої школи та іноземних університетів з метою залучення наукової молоді до участі в наукових форумах з оптимізації обчислень.

3. У програмі майбутніх форумів передбачити пленарні доповіді провідних вчених з актуальних питань оптимізації обчислень, як в теоретичному плані, так і у плані їх застосування в різних галузях науки і техніки.

З програмою симпозіуму можна ознайомитися на сайті Міжнародних наукових форумів за посилання: <http://iscopt.com.ua/index.php/uk/>

(вгору)

Додаток 15

07.10.2019

Результати проведення 10-ї Міжнародної наукової конференції «Математичні проблеми механіки неоднорідних структур»

17-20 вересня 2019 р. у Львові в Інституті прикладних проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України та Львівському національному університеті імені Івана Франка відбулася Ювілейна 10-а Міжнародна наукова конференція «Математичні проблеми механіки неоднорідних структур» ([Національна академія наук України](#)).

Метою конференції було створення робочої платформи для представлення та обговорення сучасних досягнень та проблемних питань у багатьох напрямках механіки та встановлення творчих контактів між ученими різних наукових та науково-виробничих установ України та за її межами.

Регламент конференції передбачав представлення та обговорення низки пленарних, секційних та стендових доповідей з наступних напрямів: математичне моделювання у механіці деформівних твердих тіл; математичні методи механіки та термомеханіки; механіка неоднорідних твердих тіл і наномеханіка; механіка контактної взаємодії, тіл з тріщинами та тонкими включеннями; динаміка неоднорідних середовищ; оптимізація та проектування елементів конструкцій і біомеханічних систем та інші.

Участь у конференції взяли 268 учасників, які подали 152 наукові доповіді. Серед авторів – учені з Австралії, Алжиру, Білорусії, Вірменії, Ірану, Китаю, Нігерії, Німеччини, Польщі, Тайваню, Швеції та України (з Вінниці, Дніпра, Івано-Франківська, Запоріжжя, Києва, Кривого Рогу, Луцька, Львова, Миколаєва, Одеси, Рівного, Слов'янська, Тернополя, Умані, Харкова). Упродовж роботи конференції було представлено 102 доповіді, серед яких 11 пленарних.

До початку роботи конференції було надруковано збірник наукових праць «Математичні проблеми механіки неоднорідних структур» (випуск 5), який розповсюджено серед учасників конференції, а також розіслано до

найвідоміших вітчизняних бібліотек. Електронний варіант збірника опубліковано на офіційній [веб-сторінці конференції](#).

За рішенням Програмного комітету кращі наукові доповіді, виголошені на конференції, рекомендовано до опублікування у міжнародному науковому журналі «Математичні методи та фізико-механічні поля», який входить до категорії «А» переліку наукових фахових видань України та перекладається у видавництві «Springer».

У підсумковій дискусії керівники засідань, запрошені лектори та учасники конференції відзначили належний рівень її організації й високу активність учасників, висловили побажання щодо продовження славної традиції проведення цієї конференції у місті Львові. При цьому було звернуто особливу увагу на потребу підтримки та активізації наукових досліджень у галузі математичних проблем механіки та математичного моделювання в Україні.

([вгору](#))

Додаток 16

09.10.2019

Новітні процеси МГД-плазмової обробки рідких алюмінієвих сплавів

27 вересня 2019 р. делегація Президії НАН України на чолі з першим віце-президентом НАН України, головою Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академіком НАН України Антоном Наумовцем відвідала Фізико-технологічний інститут металів та сплавів (ФТМІС) НАН України. До складу делегації входили керівник Сектору фізико-технічних і математичних наук Науково-організаційного відділу Президії НАН України кандидат технічних наук Ігор Мальчевський та учений секретар зазначеного Сектору кандидат технічних наук Сергій Беспалов ([Національна академія наук України](#)).

Метою відвідання було ознайомлення з ходом виконання цільового науково-технічного проекту НАН України «Проривні мгд-плазмові технології одержання нового покоління литих конструкційних та композиційних матеріалів для високотехнологічних галузей техніки», який виконується у 2018-2019 рр. за напрямом «Підтримка пріоритетних для держави наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок» та фінансується в межах бюджетної програми КПКВК 6541230 «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень».

Члени делегації ознайомились з результатами проведених досліджень, які представили керівник проекту – завідувач відділу ФТМІС НАН України академік НАН України Віктор Дубодєлов та відповідальні виконавці – директор ФТМІС НАН України член-кореспондент НАН України Анатолій Нарівський, заступники директора ФТМІС НАН України доктор технічних наук Анатолій Верховлюк і доктор технічних наук Микола Тарасевич. До

виконання мультидисциплінарного проекту за окремими напрямками були залучені провідні фахівці інших установ Академії – завідувач відділу Інституту фізичної хімії ім. Л.В. Писаржевського НАН України член-кореспондент НАН України Петро Стрижак, завідувач лабораторії Інституту металофізики ім. Г. В. Курдюмова НАН України доктор технічних наук Валентин Панарін.

В основу проекту покладено ідею комплексного впливу на металевий розплав термосиловими діями, зокрема, низькотемпературною плазмою, яка занурена у розплав, та електромагнітними полями, що забезпечують індукційний нагрів і відповідні гідродинамічні режими руху рідкого металу в умовах дії магнітогідродинамічних (МГД) чинників. Таке технічне рішення дозволяє руйнувати області мікронеоднорідностей у рідкому сплаві, які є носіями небажаної металургійної спадковості, диспергувати наявні кластери, інтерметаліди, здійснювати синтез зміцнюючих фаз безпосередньо у матричному сплаві.

Презентації виконавців проекту дозволили висвітлити усі основні аспекти проекту, головні здобутки та перспективи подальших досліджень.

Керівник проекту академік НАН України Віктор Дубоделов доповів про результати проведених експериментальних досліджень процесів МГД-плазмової обробки сплавів систем Al-Si (доевтектичні силуміни АК7ч і А356 широко застосовуються у авіабудуванні, заевтектичний силумін А390 використовується для виготовлення поршнів двигунів внутрішнього згорання), Al-Zn-Mg та Al-Zn-Mg-Cu (сплави АЦ4Мг, В93 та 1933 використовуються у авіабудуванні, сплав В95 є основним для виробництва деталей ходової групи бронетанкової техніки, зі сплаву В96Ц виготовляються елементи конструкції центрифуг для збагачення урану, деталі авіаційної та ракетної техніки). Внаслідок обробки розплаву диспергуються структурні складові сплаву, суттєво підвищується рівномірність розподілу легуючих компонентів в матриці. Це зумовило збільшення міцності для литого (без термообробки) сплаву не менш ніж на 20 %, а відносного видовження – у 3 рази. Також в ході комплексних металографічних досліджень, які проводилися в Інституті металофізики ім. Г. В. Курдюмова НАН України під керівництвом доктора технічних наук Валентина Панаріна, було зафіксоване невідоме раніше явище утворення аморфних плівок на зломах зразків з алюмінієвого сплаву АЦ4Мг.

Фахівцями Інституту фізичної хімії ім. Л. В. Писаржевського НАН України під керівництвом члена-кореспондента НАН України Петра Стрижака було проведено дослідження формування нанокластерів кремнію у газовій фазі в умовах дії плазмового нагріву, що представляє інтерес для мікроелектроніки та металургії.

Член-кореспондент НАН України Анатолій Нарівський доповів про технології одержання композиційних та конструкційних матеріалів з використанням плазмово-кінетичних і високотемпературних реагентних дій на глибинні шари рідкометалевих систем. При цьому відбуваються зміни в

рідкій будові алюмінієвого розплаву, зменшується більш ніж у 2 рази середній розмір мікроугруповань, диспергується структура у твердому стані, в результаті чого досягається підвищення міцності виливків з силуміну на 25-30%, а відносне видовження зростає у 1,7-1,8 рази.

На технологічній дільниці відділу магнітної гідродинаміки у дослідно-промисловій магнітодинамічній установці (МДУ) був проведений експеримент з комплексної МГД-плазмової обробки рідкого алюмінієвого сплаву А390 масою 150 кг, головною метою якого було суттєве зменшення розміру часток первинного і евтектичного кремнію та підвищення механічних характеристик. В іншому експерименті було показано можливості МДУ для електромагнітного розливання алюмінієвого сплаву широким плоским потоком, що необхідно для технологій валкового лиття-прокатування листової металопродукції.

На технологічній дільниці відділу процесів плавки і рафінування сплавів було продемонстровано плазмове обладнання для глибинної обробки рідкого металу, а також процес обробки алюмінієвого сплаву А390 плазмотроном, зануреним у розплав.

За результатами виконання проекту підготовлено заявку на міжнародний патент, опубліковані статті у провідних фахових виданнях, представлено доповіді на науково-практичних конференціях, у т. ч. за кордоном.

Створювані новітні технології та обладнання, що не мають аналогів у світі, забезпечать підвищення механічних, технологічних та експлуатаційних властивостей алюмінієвих сплавів, які широко використовуються для виготовлення відповідальних конструкцій у високотехнологічних галузях промисловості. Зацікавленість у зразках експериментальних сплавів, розроблених технологіях та обладнанні виявили провідні вітчизняні підприємства та компанії, зокрема, КБ «Прогрес» ім. Івченка, ДП «Антонов», КБ «Південне», ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект», ДП «КБ ім. Морозова», ДП «Завод ім. Малишева», АТ «Мотор-Січ», ДП «Укрзалізниця».

Подальше дослідження впливу МГД-плазмової дії на розплав дозволить визначити потенційні можливості нових технологій для підвищення механічних властивостей алюмінієвих сплавів, зокрема, в умовах роботи при підвищених температурах, а також для зменшення схильності до утворення гарячих тріщин. У перспективі це забезпечить здешевлення виробництва сплавів та виробів з них, подовження терміну їх експлуатації.

(вгору)

Додаток 17

01.09.2019

Френсіс Гаррі: «Зростання ролі інтелектуальної власності принесло нові виклики як для сфери ів в цілому, так і для ВОІВ»

Генеральний директор ВОІВ вказав на вплив нових технологій Генеральний директор Всесвітньої організації інтелектуальної власності

(ВОІВ) Ф. Гаррі, звернувшись до учасників 59-ї серії засідань Асамблей держав-членів ВОІВ у Женеві, висвітлив основні досягнення організації та окреслив нові виклики, обумовлені стрімким розвитком технологій у світі ([Український інститут інтелектуальної власності](#)).

За словами керівника, фінансовий стан ВОІВ, який забезпечується ринковим використанням глобальних систем інтелектуальної власності (ІВ), є стабільним. 2018 рік організація завершила з профіцитом у 42,5 млн швейцарських франків та очікує подібних показників й у 2019 році.

Також очільник ВОІВ зазначив, що рекордний попит на права інтелектуальної власності, зумовлений швидкими технологічними змінами, окреслив нові завдання для управління ІВ у світовій економіці. Один з головних викликів стосується всіх національних та регіональних офісів з інтелектуальної власності, а також ВОІВ, – це управління зростаючим попитом на охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ), яке забезпечить своєчасне та якісне адміністрування заявок на ОІВ. На думку Ф. Гаррі, у цьому суттєво допоможуть нові інструменти із застосуванням штучного інтелекту, і ВОІВ перебуває «на передньому краї» в розробці та впровадженні таких інструментів. Серед прикладів – система WIPO Translate, система графічного пошуку для брендів та покращена система управління записами для зустрічей.

Крім того, Генеральний директор ВОІВ вказав на вплив нових технологій, таких як AI, на сутність політики ІВ та необхідність адаптації класичної системи ІВ для ефективного співіснування з інноваційною екосистемою. В цьому сенсі надважливим є міждержавний діалог стосовно питань AI та ІВ всередині ВОІВ.

([вгору](#))

Додаток 18

11.09.2019

ГКНТ и НАН подготовили проект указа о приоритетных направлениях научной и инновационной деятельности

ГКНТ и НАН Беларуси подготовили проект указа «О приоритетных направлениях научной, научно-технической и инновационной деятельности на 2021-2025 годы», сообщили БЕЛТА в пресс-службе Государственного комитета по науке и технологиям ([БЕЛТА](#)).

Документ рассмотрен на совместном заседании президиума Национальной академии наук Беларуси и коллегии Государственного комитета по науке и технологиям. Как отметил заместитель председателя ГКНТ С. Щербаков, проект указа подготовлен на основе Комплексного прогноза научно-технического прогресса для Республики Беларусь на 2021-2025 годы и на период до 2040 года, стратегии «Наука и технологии: 2018-2040», одобренной на втором Съезде ученых Беларуси, Концепции национальной безопасности. В настоящее время документ рассмотрен

заинтересованными органами госуправления, конструктивные и обоснованные предложения учтены, проинформировал он.

Так, предусматривается шесть приоритетных направлений научной, научно-технической и инновационной деятельности на 2021-2025 годы. В частности, речь идет о наукоемких информационно-коммуникационных, цифровых и междисциплинарных технологиях; биологических, химических, медицинских и фармацевтических технологиях; энергетике, экологии и рациональном природопользовании; машиностроении и инновационных материалах; агропромышленных и продовольственных технологиях; обеспечении безопасности человека, общества и государства.

Каждое из данных направлений конкретизируется через призму соответствующих ключевых технологий, подчеркнули в пресс-службе. По сравнению с текущим пятилетием в этом документе число приоритетных направлений научно-технической деятельности сокращено на 33 %, научных исследований – на 46 %. По мнению ученых, новые приоритетные направления позволят сконцентрировать усилия на действительно прорывных проектах. При этом сохранится преемственность с заделом текущего пятилетия.

Кроме того, предлагаемые приоритетные направления научной, научно-технической и инновационной деятельности Республики Беларусь в целом соответствуют приоритетными направлениям Российской Федерации и ряда экономически высокоразвитых стран (США, Германия, Япония, Франция, Великобритания, Китай, Швеция).

В ГКНТ рассказали, что реализация приоритетов через выполнение заданий научных и научно-технических программ, проектов ГПИР обеспечит к 2025 году выполнение ряда показателей социально-экономического развития. Предполагается, что удельный вес инновационно активных организаций составит 27,5 % от общего количества организаций обрабатывающей промышленности. Эти значения соответствуют уровню таких европейских стран, как Хорватия (34 %), Испания (27 %), Словакия (26 %).

Удельный вес инновационной продукции в общем объеме отгруженной продукции организациями обрабатывающей промышленности повысится до 22 %. В Литве этот показатель составляет 23 %, Германии – 19 %, Бельгии – 18 %. Доля экспорта наукоемкой и высокотехнологичной продукции в общем объеме белорусского экспорта составит 35 % (в Сербии – 36 %, Португалии – 35 %, Турции – 33 %).

Как отметили в пресс-службе, приоритетные направления научной, научно-технической и инновационной деятельности на 2021-2025 годы планируется в ближайшее время рассмотреть на заседании Комиссии по вопросам государственной научно-технической политики при Совете Министров.

(вгору)

10.10.2019

Завдання й виклики цифрової епохи

У Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського відбулась Міжнародна наукова конференція «Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху ([Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського](#)).

Організаторами цього річної Міжнародної наукової конференції традиційно є Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Інформаційно-бібліотечна рада НАН України, Асоціація бібліотек України, Рада директорів наукових бібліотек та інформаційних центрів академій наук – членів Міжнародної асоціації академій наук. А от тема для обговорення ще не стала для всіх бібліотечних закладів традиційною, хоча потребу максимального впровадження цифрових технологій невідкладно диктує час.

Тож мету організатори кворуму поставили перед собою сучасну й амбітну: об'єднати зусилля науковців і практиків у розв'язанні актуальних питань комунікації бібліотек у цифрову епоху, визначити гострі проблеми в бібліотечній сфері та оприлюднити результати наукових пошуків, розробити рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення цифровізації сучасних бібліотек.

Конференцію відкрила генеральний директор НБУВ, член-кореспондент Національної академії наук України [Любов Андріївна Дубровіна](#).

Завдання, які ставить перед галуззю цифрова епоха, влучно й образно сформулював у своїй доповіді «Бібліотеки в цифровому середовищі: курс на індивідуальний інтегрований сервіс» радник Президії Національної академії наук України, академік НАНУ, багаторічний, а нині почесний генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Олексій Семенович Онищенко](#). Орієнтація на «життя в цифрі» уже стала для бібліотечної сфери стратегічно важливим вибором, відзначив він. Проте бібліотеку цифрової епохи не слід уявляти односторонньо – тільки як збір, обробку, використання електронних ресурсів, місце виходу в Інтернет. Поряд із цифровою інформаційною продукцією, яка, безумовно, масштабно розширюватиметься, у ній збережуться і матимуть попит рукописи, книги, газети, журнали та інші «постояльці» традиційних бібліотечних фондів. Бібліотека, яка хоче відповідати вимогам плюралістичного суспільства, має поєднувати, гармонізувати в собі всі види інформаційних ресурсів на всіх видах носіїв інформації. Її майбутнє забезпечить багатовидове ресурсне багатство, де, безумовно, цифрова інформація переважатиме. У цифровому середовищі бібліотека зможе повноцінно функціонувати, якщо вона сама буде цифровізованим цілим, а бібліотекар стане інформацієзнавцем.

При цьому, на думку О. С. Онищенка, бібліотечний сервіс дедалі більше зосереджуватиметься навколо задоволення індивідуальних інформаційних потреб читачів. Адже завдяки цифровим технологіям бібліотека може

вибрати не лише зі своїх фондів, а й з усіх доступних джерел в інтернет-просторі потрібні читачеві конкретні відомості з конкретної теми у вигляді згрупованого матеріалу і доставити їх у будь-яку точку світу на будь-який мобільний пристрій замовника.

Повний текст доповіді О. С. Онищенка подається в кінці матеріалу.

Зі знанням справи і водночас з глибокою стурбованістю говорила про проблеми переходу бібліотек у цифрову епоху генеральний директор Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого [Тамара Ізмайлівна Вилегжаніна](#). Вона привернула увагу учасників конференції до того, що в програмі Кабінету Міністрів України щодо підвищення ефективності роботи державних організацій та установ, поданій до Верховної Ради України, серед переліку закладів, що надають культурні послуги, немає згадки про бібліотеки. При цьому в Україні тільки публічних бібліотек налічується 16 тисяч. Невже бібліотеки не в пріоритеті нашої влади? Можливо, саме цим пояснюється недостатнє фінансування галузі? У всіх країнах світу, нагадала Т. І. Вилегжаніна, бібліотеки підтримуються державами. У нашій поки що підтримка незначна, зате влада закликає заклади ширше надавати платні послуги. Чи можуть бібліотеки заробити достатньо коштів на виконання своєї функціональної діяльності – запитання риторичне. Адже для цього надто мало умов. А платні послуги мають надаватися своєчасно і якісно.

У програмі Уряду з огляду на адміністративно-територіальну реформу передбачено державну підтримку культурно-соціальної інфраструктури в громадах, створення мультифункціональних сервісів, які повинні стати одними з головних «магнітних точок» для мешканців кожного окремого району. У той же час ми знаємо, нагадала промовець, що за останні роки вже близько 500 бібліотек зникли з культурної мапи країни, при цьому мали місце факти порушення законодавства, бо далеко не всі ці питання погоджувалися з профільним міністерством. А тепер що – будуватимуть у в цих мультифункціональних культурних центрах нові бібліотеки? Та й у справі комп'ютеризації та відповідного програмного забезпечення місцевих публічних бібліотек ще дуже багато «білих плям».

Т. І. Вилегжаніна також привернула увагу, що в зазначеній програмі Уряду кошти передбачаються на впровадження проєктів, програм, а не на підтримання колективів. І це сумно, бо може призвести якраз до скорочення колективів. А навіть у цифрову епоху для бібліотек на першому місці залишається читач, і тренд публічної бібліотеки – соціальна орієнтація на людину. Публічна бібліотека – це так зване третє місце, де (після роботи й дому) людина може з користю й задоволенням провести свій вільний час. На жаль, це часом стає певною міфологемою, адже багато закладів конкурують з бібліотеками за вплив на вільний час громадян. І в умовах цієї конкуренції єдине правильне рішення – надати користувачам вільний доступ до всіх ресурсів бібліотеки, відмовившись від усіх перепон. Саме на це націлені й інновації, в тому числі й технологічні.

Відтак роль бібліотекаря важко переоцінити. Сьогодні, коли на порядок денний виходить функція бібліотечного закладу як пізнавально-розважального центру, бібліотекар, на відміну від працівників інших закладів культури, поєднує дуже багато різноманітних ролей і реалізує їх ситуативно. Вона нагадала, що в період соціально значущих подій цим фахівцям довелося і брати участь у допомозі бійцям на фронті, і працювати з переселенцями тощо.

Офіційні документи кваліфікують бібліотеку як культурно-просвітницький інформаційний заклад. Але все частіше ми справедливо говоримо про те, що це соціальний інститут, наполягає Т. І. Вилегжаніна. Саме тому вкрай необхідно вносити зміни до Закону про бібліотеки й бібліотечну справу, обумовивши цей статус соціального інституту. На її думку, бібліотека – це просвітницький інформаційно-аналітичний центр, осередок читання, місце для спілкування, дискусій та інтелектуального проведення дозвілля, центр накопичення соціально значущої інформації, у пошуках якої членам громади допомагають бібліотекарі. Вони ж зможуть посприяти людям розібратися у величезному інформаційному масиві, відрізнити істину від свідомої неправди тощо. Тобто, соціальний тренд публічної бібліотеки – надати користувачеві не тільки інформаційні, освітні, просвітницькі знання, але й допомогти в отриманні різноманітних практик соціалізації.

Директор Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України, професор, академік НААН України [Віктор Анатолійович Вергунов](#) у своїй доповіді зазначив, що Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського підсилює свою роль та місце в суспільстві такими знаковими подіями, як нинішня конференція, яка збрала фахівців на важливу розмову про майбутнє бібліотечної галузі. Мережа бібліотек сільськогосподарського напрямку теж вирішує ті проблеми й виклики, про які говорила Т. І. Вилегжаніна, хоча й перебуває в системі Міносвіти й науки.

Невід’ємною частиною сучасного розвинутого суспільства є розвиток нових парадигм інформаційного й методичного забезпечення освіти й науки, а саме розбудова того, що ми називаємо е-освіта, е-наука, наголосив доповідач. Інформаційні ресурси є сьогодні стратегічним ресурсом поряд із фінансовими, енергетичними та іншими й слугують забезпеченню цивілізованої інформаційної єдності. Сучасна наукова бібліотека здатна якісно змінювати традиційні підходи до інформаційно-бібліотечного обслуговування, використовуючи наявні інформаційні ресурси і бази даних, формуючи нове електронне інформаційне середовище шляхом створення колекцій електронних ресурсів, відцифрування рідкісних видань наукової та навчальної літератури, надаючи доступ до репозитаріїв та світових інформаційних ресурсів.

Майбутнє бібліотеки не є консервацією вчорашніх підходів в орієнтації на реалії сьогодення та завтрашнього життя. Усвідомлення більшістю

бібліотечної спільноти неминучості й життєвої необхідності кардинальних змін, які поєднуються з бажанням ці зміни здійснювати, в ідеалі і є тією єдиною платформою, на якій повинна сформуватись бібліотека завтрашнього дня.

В. А. Вергунов відзначив, що сучасні виклики нашим бібліотекам – це використання цифрових технологій. Міжнародний досвід, зокрема європейська політика «цифровий порядок денний для Європи до 2020 року», свідчить, що цифрові технології вже стали рушійною силою соціально-економічного розвитку, відновлення економіки в багатьох країнах. На жаль, в Україні розвиток інформаційного суспільства йде повільними темпами, а в окремих аспектах взагалі стоїть на місці, що вказує на недостатність дій та заходів щодо їх забезпечення.

Бібліотеки – це унікальне середовище, де люди збагачуються інтелектуально, емоційно, професійно завдяки доступу до надбань науки, культури й великому обсягу інформації. Але темпи інформатизації стають все швидшими, і нині бібліотеки опинились в епіцентрі історично сформованого конфлікту між Гутенбергом та Інтернетом, підкреслив промовець. Проте трансформація їх з розвитком Інтернету і цифрових технологій, інтегрування у безмежний інформаційний світ, який створює більші можливості бібліотечного забезпечення для користувачів інформації, неминучі.

В. А. Вергунов детально зупинився на питаннях оцифрування бібліотечного фонду Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН як пріоритетному напрямі його збереження та репрезентації. Крім того, він привернув увагу до проблем, які виникають у ході робіт щодо оцифрування. Це, зокрема, незадовільний стан окремих друкованих видань внаслідок старіння або неякісної реставрації; висока вартість і недосконалість спеціального обладнання, незважаючи на те, що воно іноземне; збої в програмному забезпеченні для відсканованих зображень, а також відсутність уніфікованих веб-платформ серед бібліотечних установ, які б забезпечували як внутрішньогалузевий обмін електронними документами, так і інтегрування їх в електронну мережу Інтернет. Він також підкреслив важливість співпраці з міжнародними організаціями щодо пошуку грантів для проектів оцифрування раритетів, створення веб-інтерфейсів та інших.

Директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор [Лариса Дмитрівна Березівська](#) поінформувала учасників конференції про стан науково-інформаційного забезпечення сфери освіти України.

Зокрема, стосовно ролі в науковому світі Державної бібліотеки імені В. О. Сухомлинського вона відзначила, що пріоритетом закладу є проведення наукових досліджень, причому прикладних, практично орієнтованих. Дослідження – а це понад 700 публікацій різними мовами – розміщуються на веб-порталі бібліотеки та

інших електронних сторінках. Продукція бібліотеки відзначена дипломами за кращі наукові праці, вона постійно виставляється на різних виставках, в тому числі міжнародних. Здійснюється науково-методичне забезпечення мережі освітянських бібліотек, це, як правило, консультативно-методична допомога і створення інформаційного ресурсу.

Інформаційне забезпечення просвітницького руху в закладі не обмежується лише діяльністю самої бібліотеки, колектив працює з різними закладами освіти всіх ланок, громадськими організаціями. Серед проблем Л. Д. Березівська зазначила брак кваліфікованих кадрів з ІТ-сфери, неналежну мотиваційну складову для залучення таких фахівців, зокрема, заробітну плату. Є й випадки невідповідності бібліотечних працівників до сучасних викликів. Але це спонукає до розвитку й удосконалення.

Про місце науково-технічної бібліотеки у цифрову епоху говорила у своєму виступі заступник директора Державної науково-технічної бібліотеки України Олександра Олександрівна Москаленко. Вона відзначила, що на тлі розвитку інформаційних технологій бібліотечна професія трансформується. Сучасні бібліотеки покликані не лише підтримати людей в пошуку необхідної інформації – реалії цифрового світу вимагають і якісних змін форм та методів бібліотечного сервісу.

Нині бібліотеки перетворюються на інформаційні центри, в яких можна не лише отримати доступ до джерел інформації, а й займатися науковою діяльністю. В цьому напрямку рухається й Державна науково-технічна бібліотека України, яка поширює знання про стан науково-технічної галузі в Україні та в світі. Так, останнім часом бібліотека здійснила оцифрування свого основного фонду, проводиться оцифрування пошукового фонду дисертацій. НТБ відома також як документальний центр, і серед накопичених ресурсів документів вона оцифровує ті, які користуються найбільшим попитом. Крім того, зазначила О. О. Москаленко, останнім часом бібліотека налагоджує зв'язки з міжнародними науковими виданнями і спеціалізованими пошуковими системами, привертаючи їх увагу до інформації з України. Впроваджується також інтерактивний зв'язок з читачами, оскільки є розуміння того, що читач нині приходиться до бібліотеки не просто як у книгосховище, а як у поліфункціональну інфраструктуру, здатну забезпечити швидкий і ефективний шлях до знань. Бібліотека використовує в своїй діяльності багато сучасних інформаційних сервісів – це й веб-сайт, і спілкування через соціальні мережі, участь у спеціалізованих виставках.

Особливими за інформативною та емоційною наповненістю стали презентація й перегляд на конференції документального фільму «Куди дув вітер» німецького режисера Андре Зінгера, представленого Посольством Республіки Казахстан в Україні. У передмові до презентації перший секретар Посольства Республіки Казахстан в Україні Гультара Турсинбаєва підкреслила роль держави і науки у збереженні довілля та важливість інформаційної місії в цьому бібліотек.

Вона щиро подякувала колективу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського за запрошення взяти участь у представницькій міжнародній конференції та надану можливість показати широкому загалові цей документальний фільм.

<...> Конференція продовжила роботу на засіданнях тематичних секцій та семінарах.

Під час конференції працювали виставки продукції провідних видавництв, видань самої Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, тематичні експозиції, підготовлені підрозділами НБУВ, демонструвались можливості новітніх інформаційних ресурсів. Також учасників конференції порадували виставка художніх полотен Федора Матейчука «Подорожуючи Україною» та фотовиставка «Осіньне золото».

Додаткові матеріали:

 [Доповідь радника Президії НАНУ, академіка НАНУ, почесного генерального директора НБУВ](#)

[Міжнародна наукова конференція «БІБЛІОТЕКА. НАУКА. КОМУНІКАЦІЯ: АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ»](#)

(вгору)

Додаток 20

25.09.2019

Обсуждена «Национальная программа развития НАНА на период 2020-2025 гг.»

На заседании Президиума Национальной академии наук Азербайджана (НАНА) состоялось обсуждение «Национальной программы развития НАНА на 2020–2025 годы» ([Национальная академия наук Азербайджана](#)).

Выступивший по этому вопросу президент НАНА, академик Акиф Ализаде довел до сведения, что в настоящее время объем работы Академии значительно расширен. По его словам, следуя вызовам современности, а также стратегическим направлениям развития, основанным на модели модернизации и интеллектуального развития республики, деятельность академии направлена на защиту и развитие научно-технического потенциала в нашей стране, обогащение экономики, защиту национальных интересов народа.

Говоря о модернизации системы научного управления и научной инфраструктуры, определении приоритетов научных исследований в решении социально-экономических, культурных и социальных проблем страны в соответствии с направлениями развития мировой науки, подготовки высококвалифицированных кадров, интеграции науки и образования, реализуемых в результате политики Президента Ильхама Алиева академик А. Ализаде добавил, что проделанная работа послужила большим стимулом для развития азербайджанской науки, в том числе НАНА. Он подчеркнул необходимость подготовки Национальной программы развития НАН

Азербайджана на следующие пять лет для обеспечения комплексного выполнения поставленных задач.

С учетом вышесказанного на заседании была принята целесообразной разработка программы. Была создана рабочая группа для обеспечения реализации документа. Также научным отделениям, учреждениям и организациям НАНА, соответствующим управлениям и отделам Президиума НАНА поручено представить предложения по программе.

(вгору)

Додаток 21

25.09.2019

Пирштук: важно создавать условия для мотивации молодежи к науке

Заместитель председателя Палаты представителей Болеслав Пирштук считает важным создавать условия для мотивации молодежи приходить в науку. Об этом он заявил журналистам перед семинаром в НАН по законодательному обеспечению научной, научно-технической и инновационной деятельности ([БЕЛТА](#)).

«Мы видим тенденцию: количество докторов наук, кандидатов, в целом престижность этих высоких званий несколько упала. Это сигнал для общества», – обратил внимание Б. Пирштук. По его словам, мир развивается очень динамично, конкуренция возрастает. «Поэтому нам надо найти механизмы и условия мотивации, чтобы молодежь тянулась в науку, чтобы защит было больше, отраслей, в которых они будут себя проявлять, было больше. Потенциал хороший, успешных открытий и там, где участвуют белорусы, немало», – отметил парламентарий.

...«Мы должны создать правовые условия, базу, траекторию роста. И те чувствительные моменты, которые тормозят развитие науки, безусловно, должны прочувствовать и в самые короткие сроки внести в законопроекты правки, которые позволят сработать на опережение», – сказал Б. Пирштук.

Председатель Постоянной комиссии по образованию, культуре и науке Палаты представителей Игорь Марзалюк в свою очередь отметил, что наука является главным драйвером развития экономики, поэтому так важно законодательное сопровождение и обеспечение научной и инновационной деятельности.

Председатель Президиума НАН Беларуси В. Гусаков сообщил, что в стране действуют около 600 нормативных актов, регулирующих разные направления научной деятельности. В принципе, все основные положения отрегулированы, вместе с тем есть некоторые вопросы. В частности, иных подходов в законодательстве требует частная наука в связи с развитием государственно-частного партнерства. «Мы конструктивно работаем с нашим парламентом. Совместно обсуждаем различные проблемы, находим решения, готовим нормативные акты. И очень важно, что Академии наук

поручено проводить экспертизу всех законодательных актов», – заметил В. Гусаков.

На семинаре обсуждают актуальные направления совершенствования законодательного регулирования научной, научно-технической и инновационной деятельности, вопросы развития законодательства в сфере интеллектуальной собственности, основные тенденции совершенствования нормативно-правовой базы в области аттестации научных работников высшей квалификации, основные направления развития в этой сфере.

[\(вгору\)](#)

Шляхи розвитку української науки

Інформаційно-аналітичний бюлетень
Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

Упорядник **Натаров Олег Олександрович**

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, Голосіївський просп., 3
Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03
E-mail: siaz2014@ukr.net
Сайт: <http://nbuviap.gov.ua/>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.